

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V
NITRE
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU**

1128441

**VPLYV WTO NA FORMOVANIE
ZAHRANIČNOOBCHODNEJ POLITIKY S
AGROKOMODITAMI**

2010

Jana Blahová

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V
NITRE**

FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU

**VPLYV WTO NA FORMOVANIE
ZAHRANIČNOOBCHODNEJ POLITIKY S
AGROKOMODITAMI**

Bakalárska práca

Študijný program:	Medzinárodné podnikanie s agrárnymi komoditami
Študijný odbor:	3.3.17 Medzinárodné ekonomické vzťahy
Školiace pracovisko:	Katedra marketingu
Školiteľ:	Prof. Ing. Mária Hambáľková, CSc.

Nitra 2010

Jana Blahová

ČESTNÉ VYHLÁSENIE

Podpísaná Jana Blahová čestne vyhlasujem, že som záverečnú bakalársku prácu „Vplyv WTO na formovanie zahraničnoobchodnej politiky s agrokomoditami“ vypracovala samostatne, a že som uviedla všetku použitú literatúru súvisiacu so zameraním bakalárskej práce.

Nitra,

.....

POĎAKOVANIE

Touto cestou vyslovujem poďakovanie pani prof. Ing. Márii Hambáľkovej, CSc. za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej predkladanej bakalárskej práce.

Nitra,

.....

Abstrakt v štátnom jazyku

Členstvo Slovenskej republiky vo Svetovej obchodnej organizácii ovplyvňuje vývoj teritoriálnej a komoditnej štruktúry zahraničného agrárneho obchodu. Práca sa zameriava na vypracovanie prehľadu jednotlivých obchodno-celných konferencií uskutočňované za pôsobnosti GATT a ministerských konferencií realizované WTO, ktoré boli zamerané na liberalizáciu medzinárodného obchodu. Bakalárska práca sa zaoberá vplyvom WTO na liberalizáciu agrárneho obchodu. Prijatím Spoločnej poľnohospodárskej politiky sa SR zaviazala dodržiavať pravidlá stanovené v tejto oblasti. Agrárny obchod SR je tak ovplyvnený členstvom SR vo WTO a v EÚ. Práca analyzuje slovenský zahraničný, zahraničný agrárny obchod realizovaný v rámci EÚ a s tretími krajinami počas sledovaného obdobia 2003-2008. Teritoriálna štruktúra sa zaoberá obchodom v rámci EÚ a zvlášť obchodom s tretími krajinami. V rámci komoditnej štruktúre zahraničného agrárneho obchodu SR je v práci rozpracovaná konkurencieschopnosť počas sledovaného obdobia 2005-2008, v závislosti na to komparatívne výhody resp. nevýhody, ktoré SR vykazuje v agrárnom obchode s tretími krajinami. Význam práce spočíva v poukázaní vplyvu WTO na liberalizáciu medzinárodného obchodu a na realizáciu slovenského zahraničného agrárneho obchodu.

Kľúčové slová: Svetová obchodná organizácia, Všeobecná dohoda o clách a obchode, medzinárodný obchod, zahraničný agrárny obchod, Spoločná poľnohospodárska politika, ministerské konferencie

Abstrakt v nemeckom jazyku

WTO-Mitgliedschaft der Slowakei beeinflusst die Entwicklung der Territorial- und Produktenstruktur ausländischen agrarischen Geschäft. Diese Bachelorische Arbeit orientiert sich an eigenen Geschäft-Zollhandlungen, die GATT verwirklicht hat, und an die eigenen Ministerkonferenzen, die Welthandelsorganisation auf dem Grund der Liberalisierung des Welthandels verwirklicht hat. Diese Arbeit beschäftigen sich mit dem Einfluss WTO auf die Liberalisierung des agrarischen Geschäft. Wenn die Slowakische Republik die Gemeinsame Agrarpolitik aufgenommen hat, ist sie sich verpflichtet, die Regeln im Welthandel zu akzeptieren. Das agrarische Handel der Slowakei ist so mit dem WTO-Mitgliedschaft und EÚ-Mitgliedschaft beeinflusst. Während den Beobachtungszeitraum 2003-2008 ist das slowakische ausländische Handel und ausländische agrarische Handel mit EÚ-Ländern und dritten Ländern charakterisiert. Während den Beobachtungszeitraum 2005-2008 ist in der Arbeit die Marktfähigkeit slowakischen Agrarprodukten charakterisiert im Geschäft, der mit dritten Ländern realisiert ist. Der Grund dieser Arbeit liegt auf der Bezeichnung die Aufgabe WTO im Welthandel mit agrarischen Produkten, und welche Einfluss hat WTO im ausländischen Geschäft der Slowakische Republik.

Schlüsselwörter: Welthandelsorganisation - WTO, das allgemeine Zoll- und Handelsabkommen – GATT, internationales Handel, internationales Handel mit agrarischen Produkten, Ministerkonferenzen, gemeinsame Agrarpolitik

Obsah

Obsah	7
Zoznam skratiek a značiek	8
Úvod	9
1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky	11
1.1 Všeobecná dohoda o clách a obchode (GATT).....	11
1.2 Urugajské kolo.....	12
1.3 Svetová obchodná organizácia (WTO)	13
1.3.1 Spoločná poľnohospodárska politika (SPP).....	15
1.4 Medzinárodný obchod	18
1.4.1 Svetový agrárny obchod	19
2 Cieľ práce	21
3 Metodika práce	22
4 Výsledky práce	25
4.1 Výsledky v rámci kôl rokovaní GATT	25
4.2 Uruguajské kolo GATT – vznik WTO.....	28
4.3 Vplyv WTO na liberalizáciu svetového obchodu	30
4.3.1 Prvá ministerská konferencia – Singapur 1996	31
4.3.2 Druhá ministerská konferencia – Ženeva 1998	31
4.3.3 Tretia ministerská konferencia – Seattle 1999.....	31
4.3.4 Štvrtá ministerská konferencia – Doha 2001	32
4.3.5 Piata ministerská konferencia – Kankún 2003.....	33
4.3.6 Šiesta ministerská konferencia – Hongkong 2005.....	34
4.3.7 Siedma ministerská konferencia	40
4.4 Slovenská republika ako člen WTO	41
4.4.1 Zahraničný obchod SR.....	41
4.4.2 Zahraničný agrárny obchod SR	42
4.4.3 Teritoriálna štruktúra ZAO SR	43
4.4.4 Komoditná štruktúra ZAO SR	45
Záver	49
Zoznam použitej literatúry	52
Prílohy	54

Zoznam skratiek a značiek

UK	Urugajské Kolo
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade (Všeobecná dohoda a clách a obchode)
WTO	World Trade Organization (svetová obchodná organizácia)
EAGGF	European Agricultural Guidance and Guarantee Fund (Európsky poľnohospodársky fond záruk a usmernenia)
agr.	Agrárny
GATS	General Agreement on Trade in Services (Dohody o službách)
TRIPs	Trade-Related Intellectual Property Rights (Dohoda o obchodných aspektoch práv k duševnému vlastníctvu)
TRIMs	Trade-Related Investment Measures (Dohoda o obchodných aspektoch investičných opatrení)
OTDS	Overall Trade Distorting Support (Celková obchod narúšajúca podpora)
SSG	Special Safeguard. SSM (osobitné ochranné opatrenia)
SSM	Special Safeguard Mechanism osobitný ochranný mechanizmus
GIs	Geographical Indications (geografické označenia)
RK	Rozvojové Krajiny
LDCs	Najmenej rozvinuté krajiny
UPV	Úrad Priemyselného Vlastníctva
ÚVO	Úrad pre Verejné Obstarávanie
PMÚ	Protimonopolný Úrad
ÚNMS	Úrad pre Normalizáciu, Metrológiu a Skúšobníctvo
SPP	Spoločná Poľnohospodárska Politika
ILO	International Labour Organization (medzinárodná organizácia práce)
TV	Tropické Výrobky
ŠV	Špeciálne Výrobky
CV	Citlivé Výrobky

Úvod

V súčasnom 21. storočí sa medzinárodný obchod intenzívne rozvíja, je spojený s nárastom podnikania a prienikom firiem na zahraničné trhy. Medzinárodný obchod znamená výmenu tovarov a služieb, ktorá prekračuje hranice jednotlivých štátov. Medzinárodný pohyb kapitálu, výrobných faktorov a medzinárodný obchod tovarov a služieb podmieňujú existenciu globalizácie a internacionalizácie, prehĺbuje sa závislosť jednotlivých krajín na medzinárodnom obchode. Tendencie interdependencie umožňujú domácim podnikateľom prenikať na zahraničné trhy, čo im umožňuje získať výhody v spojení s nižšími nákladmi z rozsahu, využitia nových technológií a využiť možnosť víťaziť v konkurenčnom boji. Výsledný efekt jednotlivcov realizujúcich medzinárodný obchod spôsobuje zlepšenie efektívnosti národného hospodárstva.

Medzinárodný obchod v súčasnosti predstavuje 1/3 svetového HDP. Práve medzinárodný obchod s agrokomoditami tvorí 70% z celkového obchodu. Znamená to, že podstatná časť medzinárodného obchodu je realizovaná s agrokomoditami. V roku 1947 vznikla Všeobecná dohoda o clách a obchode a stala sa významným činiteľom rozvoja svetového obchodu. V roku 1995 vznikla jej nástupnícka organizácia, Svetová obchodná organizácia. V súčasnosti zohráva dôležitú úlohu v regulácii medzinárodného obchodu a stanovení pravidiel jeho fungovania.

Bakalárska práca sa zaoberá vplyvom WTO na fungovanie medzinárodného obchodu s agrokomoditami. Slovenská republika po vstupe do Európskej únie musela rešpektovať pravidlá vnútorného trhu a prijať Spoločnú poľnohospodársku politiku, ktorá upravuje obchodovanie s agrokomoditami. Práca je zameraná na proces liberalizácie svetového obchodu. V jednotlivých kolách rokovaní GATT a ministerských konferencií WTO je rozpracovaná postupná liberalizácia medzinárodného obchodu, medzinárodného obchodu s agrokomoditami nevynímajúc. Práve poľnohospodárstvo sa stalo najkomplikovanejšou témou programu ministerských konferencií WTO. Pozornosť sa zameriava hlavne na exportnú politiku krajín v oblasti poľnohospodárstva. Za hlavné oblasti súvisiace s medzinárodným agropotravinárskym obchodom sa považujú domáce podpory, prístup na trh a vývozná súťaž stanovené na ministerskej konferencii v Hongkongu.

Vstupom Slovenskej republiky do EÚ sa agroobchodná politika výrazne zlepšila. Vnútorný trh EÚ poskytuje SR dostatok príležitostí na vývoz a dovoz agrárnych komodít. Práca sa zameriava na analýzu celkového zahraničného a zahraničného agrárneho obchodu

SR počas sledovaného obdobia v rokoch 2003 – 2008, čo predstavuje čiastkový cieľ práce, poukázať vplyv WTO na medzinárodný obchod SR. Vstup SR do EÚ ovplyvnil teritoriálny zahraničný agrárny obchod SR. Po vstupe sa značná časť agroobchodu orientuje na členské štáty EÚ. Práca sa ďalej zameriava na agroobchod SR s tretími krajinami. Analýzou najviac zastúpených agrokomodít dovozu a vývozu a analýzou ich konkurencieschopnosti sa v práci zdôrazňuje potreba a význam medzinárodného obchodu.

1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky

1.1 Všeobecná dohoda o clách a obchode (GATT)

Bielik (1999) vo svojej publikácii tvrdí, že GATT sa od čias, keď vstúpila do platnosti (1948), stala významným činiteľom ovplyvňujúcim rozvoj svetového obchodu. Stala sa miestom, na ktorom sa uskutočňujú obchodné rokovania a diskusie o problémoch svetového obchodu, a na ktorom dochádza k riešeniu a konsenzu obchodných sporov medzi jej členmi. Základom GATT, zakotveným v Čl. 1 Dohody, je tzv. zásada nediskriminácie. Jej obsah je široký a zahŕňa dovozné a vývozné clá, medzinárodný prevod platieb za dovoz a vývoz, colné formality, predpisy o vymeriavaní colných poplatkov, atď.

V publikácii autor ešte uvádza, že GATT je založená na koncepcii voľného pôsobenia trhových síl na vývoj medzinárodného obchodu s minimálnymi zásahmi štátu. Ochrana trhu má byť uskutočňovaná predovšetkým pomocou ciel a veľkostné obmedzovanie obchodu je dovolené len v mimoriadnych prípadoch, hlavne z dôvodu dočasnej nerovnováhy platobnej bilancie krajiny, porúch trhu a výroby, alebo ochrany rodiačich sa odvetví ekonomiky rozvojových krajín.

Podľa **Lipkovej (2004)** sa GATT stala jedinou medzinárodnou inštitúciou, ktorá sa systematicky zaoberala problematikou obchodnej politiky v medzinárodnom meradle. Hlavnou povinnosťou všetkých signatárskych strán je odstraňovať prekážky medzinárodného obchodu. GATT predstavuje sústavu pravidiel, ktorými sa členské štáty záväzne riadia pri autonómnej i zmluvnej úprave vzájomných obchodných vzťahov. GATT je v podstate mnohostrannou obchodnou zmluvou.

Autorka vo svojej publikácii uvádza základné zásady GATT:

- používanie doložky najvyšších výhod vo vzájomných hospodárskych vzťahoch,
- rovnaké, nediskriminačné zaobchádzanie so všetkými signatárskymi krajinami,
- znižovanie ciel rokovaniami a odstraňovaním iných obchodných prekážok, najmä kvantitatívnych reštrikcií,
- mierové urovnávanie obchodných sporov.

1.2 Urugajské kolo

Vo svojej publikácii **Horská (2008)** tvrdí, že Svetová obchodná organizácia (WTO) bola založená dohodou účastných krajín 15. apríla 1994 v Marakéši na základe vyjednávania v rámci tzv. Urugajského kola, ktoré prebiehalo v rokoch 1986 až 1994 a týkalo sa liberalizácie obchodu s tovarmi. Záverečný dokument Urugajského kola mnohostranných obchodných rokovaní (1994) obsahuje dohodu o zriadení WTO a SR sa stala od 1.1.1995 ako pôvodná krajina GATT členom WTO.

Podolák (2007) je vo svojej publikácii toho názoru, že záverečný dokument Urugajského kola (UK) mnohostranných obchodných rokovaní pozostáva z troch častí, ktoré tvoria jeden celok. Prvú časť tvorí Záverečný akt. V druhej časti je dohoda zakladajúca WTO s prílohami, ktoré tvoria právny rámec pre postupy v jednotlivých oblastiach v rámci tejto organizácie. V tretej časti sú ministerské rozhodnutia a prehlásenia.

Urugajské kolo prinieslo mnoho významných výsledkov, medzi ktoré podľa **Lipkovej (2000)** patrí:

- zlepšenie prístupu na trhy priemyselných a poľnohospodárskych výrobkov,
- spresnenie a sprísnenie pravidiel, ktoré upravujú ochranu trhu,
- zlepšenie existujúcich pravidiel GATT, ktoré sa týkajú najmä obchodu so službami a právami duševného vlastníctva,
- založenie Svetovej obchodnej organizácie,
- vytvorenie podmienok pre účinné urovnávanie obchodných sporov.

Profesorka **Hambáľková (2010)** okrem uvedených prínosov uvádza, že Urugajské kolo GATT bolo prelomové, okrem tradičného znižovania colných bariér sa pokračovalo v odstraňovaní netarifných bariér, prijala sa dohoda:

- o využívaní prírodných zdrojov,
- došlo k liberalizácii v obchode s textilom a odevmi, s poľnohospodárskymi a tropickými produktmi,
- GATT bol pretransformovaný na WTO,
- zmena antidumpingového kódexu,

-
- zakázané exportné dotácie,
 - ochrana intelektuálneho vlastníctva a obchod so službami,
 - položené základy pre vytvorenie dohôd pre obchod s investíciami,
 - orgán pre riešenie súdnych sporov.

Uruguajské kolo bolo najdlhšie kolo rokovaní v existencii GATT. **Horská (2008)** tvrdí, že po dlhých deviatich rokoch sa zúčastnení členovia zaviazali viesť negociácie v priebehu rokov 1996 – 2000 s cieľmi dosiahnutia:

- ľahšieho a bezbariérového prístupu na ich trh (36 % zníženie protekcionistických trhových taríf u vyspelých ekonomík a 24 % zníženie taríf u rozvíjajúcich sa ekonomík),
- u vyspelých ekonomík počas 6 rokov podstatnej redukcie (36 %) všetkých foriem exportných dotácií so zámerom prestať ich neskôr používať, ako aj objemu dotovaných exportov o 21 %,
- značného zníženia domácich podpôr deformujúcich trh.

1.3 Svetová obchodná organizácia (WTO)

Svetová obchodná organizácia je medzinárodná organizácia zaoberajúca sa pravidlami obchodu za účelom odstraňovania prekážok v obchode. Bola založená za účelom liberalizácie obchodu, najprv formou dohôd GATT, neskôr formou rokovaní nástupníckej organizácie WTO.

Horská (2008) tvrdí, že svoju činnosť začala WTO 1. januára 1995. Ako hlavná organizácia pre dohľad nad medzinárodným obchodom nahradila vtedajšiu GATT. WTO nie je orgánom OSN, ale má s OSN uzavreté dohody o spolupráci, ktoré majú napomáhať medzinárodnému obchodu, rozširovať proces liberalizácie. Slovenská republika sa stala zmluvnou stranou GATT od 1. januára 1993, na základe Protokolu o prístupe SR ku GATT. Týmto prevzala ako jeden z nástupníckych štátov po bývalej ČSFR všetky práva a záväzky voči zmluvným stranám GATT od roku 1948, t.j. od vstupu bývalej ČSR ku GATT.

Lipková (2004): Tvrdí, že jedným z významných výsledkov rokovaní Uruguajského kola GATT bolo vytvorenie WTO. WTO je nositeľom univerzálnych pravidiel svetového obchodu založených na zásadách doložky najvyšších výhod a nediskriminácie, ktoré sa uplatňujú v obchode s hmotným tovarom, so službami a s právami duševného vlastníctva. WTO je právnickou osobou s analogickými privilégiami a imunitami, aké majú špecializované organizácie OSN. Je postavená na úroveň Medzinárodného menového fondu a Svetovej banky. WTO je spolu s MMF a IBDR označovaná za tretí pilier svetového hospodárstva. Svetová obchodná organizácia plní tieto funkcie:

- spravuje obchodné dohody WTO,
- tvorí fórum pre obchodné rokovania,
- rieši obchodné spory medzi členskými štátmi,
- monitoruje obchodnú politiku členských štátov,
- zabezpečuje technickú pomoc a školenie pre rozvojové štáty,
- zabezpečuje spoluprácu s ostatnými medzinárodnými organizáciami.

Podľa **Podoláka (2007)** si WTO vytýčila za cieľ zvyšovanie životnej úrovne, dosahovanie úplnej zamestnanosti, zvyšovanie výroby a obchodu s tovarom a službami, optimálne využitie svetových zdrojov v súlade s cieľom trvalého rozvoja, ochranu životného prostredia a zaistenie zodpovedajúceho podielu z rastu obchodu rozvojových krajín. Za hlavné nástroje považuje:

- prijímanie globálne uplatňovaných noriem a pravidiel svetového obchodu,
- monitorovanie obchodnej politiky,
- riešenie obchodných sporov medzi členskými krajinami a harmonizáciu rozdielov v národných regulačných systémoch,
- spoluprácu s MMF a MBOR.

Lipková (2004): Primárnou snahou WTO je, aby jednotlivé politiky ochrany hospodárskej súťaže potláčali nesúťažné praktiky, ktoré sú jasne v rozpore alebo proti ostatným členom WTO, najmä praktiky zamedzujúce vstup na trh, čo by mohlo spôsobiť nevyváženosť konkurenčného prostredia.

Svatoš (2009) tvrdí, že WTO je inštitúcia, ktorá sa zaoberá vzájomnými obchodnými vzťahmi medzi svojimi členskými štátmi. Má za úlohu podporovať rozvoj mnohostranného obchodného systému v rámci svetovej ekonomiky. Členské štáty WTO sa podieľajú približne 90% na celosvetovom obchode. Vo svojej činnosti vychádza WTO z dohôd, dojednaných v rámci Uruguajského kola GATT. Tieto dohody vytvárajú právny základ ako pravidlá medzinárodného obchodu. Prvoradou úlohou WTO je na tieto dohody dohliadať a podporovať ich naplňovanie. WTO pôsobí skôr ako fórum jednaní o obchodných pravidlách a rieši spory medzi členskými štátmi. Svetová obchodná organizácia je založená na nasledujúcich princípoch:

- obchod bez diskriminácie – zaisťuje ho princíp doložky najvyšších výhod a národné zaobchádzanie (medzi domácimi a zahraničnými dodávateľmi nie sú citeľne žiadne rozdiely),
- liberalizácia obchodu – k nej dochádza postupne na základe rokovaní,
- predvídateľnosť – predpokladá, že zmeny v obchodných vzťahoch budú prebiehať na základe právnej záväznosti a transparentnosti,
- spravodlivá hospodárska súťaž – možno ju dosiahnuť odstraňovaním praktík narušujúcich medzinárodný obchod,
- rozvojový princíp - predstavuje podporu ekonomických reforiem a celkovom rozvoji pre menej vyspelé členské štáty.

1.3.1 Spoločná poľnohospodárska politika (SPP)

SPP predstavuje najrozsiahlejšiu, najnákladnejšiu ale zároveň aj najspochybňovanejšiu politiku EÚ. Znamená súhrn právnych predpisov, pravidiel a mechanizmov, ktoré upravujú produkciu, spracovanie a obchod s poľnohospodárskymi produktmi v rámci EÚ. V súčasnosti je jednou z najdôležitejších politík EÚ a je na ňu vynakladaných najväčší objem finančných prostriedkov z rozpočtu EÚ.

Podľa **Blaasa (2001)** je Spoločná poľnohospodárska politika založená na troch základných princípoch:

- Jednota trhu, čo znamená, že v obchode medzi jednotlivými členskými krajinami neexistujú clá, obchodné prekážky alebo subvencie, že platia jednotné pravidlá

usmerňovania trhu, jednotné pravidlá voľnej súťaže a predpisy v oblasti fytosanitárnej, veterinárnej a ochrany zdravia spotrebiteľov sú harmonizované.

- Preferencia spoločenstva, tzn., že výrobcovia členských krajín sú chránení pred vonkajšou konkurenciou spoločnými opatreniami na hranici.
- Finančná solidarita, čo znamená, že výdavky na prevádzku SPP sa uhrádzajú spoločne, a to z fondu nazvaného EAGGF.

Ako uvádza vedecký časopis **Ekonomika poľnohospodárstva (Ďuričová, 2009)**, SPP je jednou z najvýznamnejších a veľmi citlivých oblastí vzhľadom na to, že na seba viaže veľkú sumu finančných prostriedkov, na ktorej sa podieľajú všetky členské krajiny EÚ. Do poľnohospodárstva prúdi každoročne množstvo finančných prostriedkov vo forme dotácií. Cieľom týchto podpôr je okrem prosperity poľnohospodárskych podnikov aj zabezpečenie primeraných príjmov, dôstojných pracovných a životných podmienok poľnohospodárskeho obyvateľstva, tiež zabezpečenie spotreby agrárnych výrobkov prevažne z domácej produkcie, vyrovnaný pomer medzi dovozmi a vývozmi týchto výrobkov a predovšetkým spoluúčasť poľnohospodárstva na zachovaní a rozvoji vidieckeho prostredia, udržaní osídlenia vidieka a udržiavanie krajiny v kultúrnom stave.

Ministerstvo pôdohospodárstva SR na svojom informačnom portáli uvádza, že ide o súbor predpisov a postupov, ktoré prijala EÚ s cieľom uskutočňovať spoločnú a zjednotenú politiku v oblasti poľnohospodárstva. SPP je najkomplexnejšia z hospodárskych politík EÚ. Jej cieľom je zabezpečiť, aby sa poľnohospodárstvo dlhodobo udržalo v centre aktívneho vidieka. Oficiálne ciele SPP sú súčasťou právnych záväzkov EÚ a sú stanovené v článku 39 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva takto:

- zvýšiť poľnohospodársku produktivitu prostredníctvom technického pokroku a racionálneho rozvoja poľnohospodárskej výroby,
- zabezpečiť primeranú životnú úroveň poľnohospodárov,
- stabilizovať ceny, za ktoré poľnohospodári predávajú svoje výrobky,
- zabezpečiť stále zásobovanie potravinami, t.j. potravinovú bezpečnosť,
- zabezpečiť rozumné nákupné ceny potravín pre spotrebiteľov.

Gozora (2003) vysvetľuje Agendu 2000 ako súbor opatrení EÚ zameraných na štrukturalizáciu poľnohospodárstva a rozvoja vidieka – reagovala na zmenené vonkajšie podmienky súvisiace s ďalším zvýšením liberalizácie pod tlakom WTO. Rokovania WTO o liberalizácii svetového agrárneho obchodu bolo po roku 1996 orientované na:

- znižovanie podporných dotácií na výrobu,
- obmedzenie, až postupné zrušenie exportných dotácií,
- dôslednejšie a objektívnejšie limitovanie technických prekážok obchodu.
- SAP – Agenda 2000 je pokračovaním niekdajšej SPP, v nevyhnutnom znižovaní podpory cien, ktoré budú kompenzované priamymi platbami.

Vo svojej publikácii **Lipková (2004)** uvádza, že prvý návrh Európskej komisie na zriadenie politiky pol predložený 30. júna 1960. Vtedajších 6 členských krajín chcelo vytvorením jednotného poľnohospodárskeho trhu zabezpečiť stabilitu v tomto sektore ekonomiky. Výsledkom bolo, že sa obyvatelia spoločenstva dostali za prijateľné ceny k dostatočnému množstvu potravín a jednotný poľnohospodársky trh sa stal sebestačný pri takmer všetkých hlavných produktoch.

Ďalej autorka uvádza, že v rámci EÚ funguje cenový princíp, ktorý umožňuje poľnohospodárom lepšie sa pripraviť na prichádzajúcu sezónu, keďže im vopred určuje orientačné cenové relácie pre jednotlivé komodity. V SPP sa využívajú nasledovné druhy cien:

- cieľová (orientačná) cena – určená na plánovanie, zahŕňa aj prepravné náklady v rámci EÚ a hovorí poľnohospodárom, čo môžu očakávať;
- intervenčná (garantovaná) cena – táto cena je nižšia ako cieľová sa líši sa v jednotlivých krajinách EÚ, môže sa za ňu predať akékoľvek množstvo komodity;
- prahová cena – ide o minimálnu cenu pre tovary z tretích krajín, ktorá je vyššia ako garantovaná.

Za najvýznamnejšie ekonomické a finančné nástroje SPP **Kadlečíková (2001)** považuje priame dotácie výrobcom alebo spracovateľom, exportné dotácie, cieľové a intervenčné ceny, ochranu na spoločných hraniciach, rôzne účelovo určené prostriedky, ako aj štrukturálne fondy. Financovanie SPP od roku 2000 je stanovené v Zásadách

financovania Nariadenia Rady (EC) č. 1258/99 zo dňa 17.5.1999. SPP sa financuje prostredníctvom garančnej sekcie z EAGGF nasledovne:

- refundácia z titulu exportu do tretích krajín,
- intervencie majúce za cieľ stabilizáciu poľnohospodárskeho trhu,
- oparenia na rozvoj vidieka mimo programov Cieľa č.1, s výnimkou vlastnej iniciatívy Spoločenstva na rozvoj vidieka,
- finančné príspevky Spoločenstva v rámci konkrétnych veterinárnych opatrení, veterinárnych inšpekcií, programov zameraných na likvidáciu a monitoring chorôb zvierat (veterinárnych opatrení), ako aj rastlinolekárskeho opatrení,
- opatrenia zamerané na zabezpečovanie informácií o Spoločnej poľnohospodárskej politike a o niektorých projektoch vyhodnocovania opatrení financovaných garančnou sekciou Fondu.

1.4 Medzinárodný obchod

Svatoš (2009) tvrdí, že svetový obchod je v súčasnej dobe nepochybne spojený s fenoménmi „globalizácia“ a „internacionalizácia“. Oba znamenajú vzájomnú závislosť jednotlivých ekonomík sveta a nepopierateľne vzrastajúcu dôležitosť medzinárodných ekonomických vzťahov. Objem svetového obchodu sa stále zvyšuje už od druhej polovice štyridsiatich rokov 20. storočia. K nárastu svetového obchodu prispievajú technologický rast a inovácie, ale aj rušenie obchodných bariér realizované GATT a WTO. V pôsobnosti GATT sa uskutočnili v rokoch 1947 – 1999 redukcie colných sadzieb prostredníctvom 8 kôl rokovaní.

V súčasnej dobe je prostredníctvom medzinárodného obchodu podľa **Rolného (2008)** uskutočňované viac než 20% svetovej produkcie a tento podiel každým rokom rastie. Rastúca otvorenosť svetovej ekonomiky je tak spojená s mnohými pozitívnymi efektmi (napr. úspory z rozsahu, využitie komparatívnych výhod, presun technológií), ale súvisí s ňou aj veľká rada negatívnych dopadov (napr. hospodárske cykly, inflácia, rast závislosti malých ekonomík).

Bielik (1999) je názoru, že internacionalizácia hospodárskeho života akceleruje pod vplyvom vedecko-technického pokroku, v medzinárodných tokoch obchodu tovarov, služieb a pracovných síl. Výmenu tovarov medzi krajinami a integračnými teritóriami považujeme za základný atribút prepojovania ekonomík svetového hospodárstva. Medzinárodný obchod je výsledkom dlhodobého vývoja ekonomického konania a jeho orientáciou na problematiku:

- obchodných subjektov (vývozcovia, dovozcovia, colné orgány, banky, prepravcovia, sprostredkovatelia obchodu, poisťovne, atď.),
- medzinárodnej výmene obchodnej informatiky a dokumentácie,
- teritoriálnej a komoditnej obchodnej štruktúry v svetovej ekonomike,
- smerných relácií a komoditnej ekonomickej efektívnosti svetového trhu.

1.4.1 Svetový agrárny obchod

Podľa **Šakovej (2002)** sa krajiny sveta z hľadiska agroobchodu a sebestačnosti potravín rozdeľujú do 3 skupín:

- Krajiny, ktoré majú relatívne vysoké prebytky potravín a zároveň i vysokú ochranu ako i podporu výrobcov potravín. Tieto krajiny samozrejme hľadajú nové možnosti odbytu potravín pri obmedzovaní ich dovozu. Vyhládávanie trhov, ktoré sú predsa len obmedzené v súčasnosti o to viac, že mnohé krajiny sú insolventné, je stále náročnejšie a vyžaduje si premyslenú zahraničnú politiku. Do tejto skupiny sa radia najmä vyspelé krajiny Severnej Ameriky a Západnej Európy.
- Krajiny, ktoré majú predpoklady pokryť domácu potrebu vlastnou produkciou resp. krajiny, kde sa to darí, či v minulosti už podarilo, ale neobsahujú výraznejšie prebytky.
- Krajiny, ktoré trpia výrazným nedostatkom potravín – rozvojové krajiny Afriky, Ázie, niektoré krajiny bývalého Sovietskeho zväzu.

Podľa **Serenčěša (2000)** fungovanie agrárneho trhu je z jednej strany určované zvláštnosťami dopytu obyvateľstva po potravinách, z druhej strany zvláštnosťami ponuky poľnohospodárskych surovín. Ponuka poľnohospodárskych produktov a jej zvláštnosti sú vyvolané biologickým charakterom výroby, diferencovanými vzťahmi medzi pôdou, prácou, kapitálom a monopolným chovaním dodávateľských a odberateľských odvetví.

Podľa vyjadrení **Šima (2000)** má pôdohospodárstvo špecifické poslanie v spoločnosti. Musí byť záležitosťou politikou, štátnych úradníkov, ale aj spoločnosti, aby sa zhodnocovali vlastné prírodné zdroje, udržiavala krajina a tak zachovala zdravá aj pre ďalšie generácie. Slovenské pôdohospodárstvo má iste silné stránky, ktoré môže využiť v konkurenčnom prostredí európskeho agrárneho trhu. Vyspelé agrárne krajiny EÚ majú dôsledne premyslenú kompenzačnú a ochranársku politiku. SPP EÚ je charakteristická vyšším stupňom regulácie ponuky, čo sa obmedzuje kvotáciou a tým k dosiahnutiu primeranej rovnováhy ponuky a dopytu.

Horská (2009) uvádza, že poľnohospodárstvo tvorí len 8% z objemu svetového obchodu, ale predstavuje hlavný zdroj príjmu pre 2,5 mld. ľudí, najmä z rozvojových krajín. Farmári z chudobných krajín však nie sú schopní konkurovať silne dotovaným exportom z EÚ, USA a Japonska. Určenie minimálnych alebo maximálnych cien (cenové stropy) a cenové kontroly paria k nástrojom, ktoré upravujú a regulujú trh.

Taktiež autorka uvádza, že medzníkom vo vývoji pravidiel medzinárodného poľnohospodárskeho obchodu bolo podpísanie Dohody o poľnohospodárstve v roku 1994 uzatvorenej krajinami Všeobecnej dohody o clách a obchode (GATT, v súčasnosti WTO) v rámci tzv. Uruguajského kola.

2 Cieľ práce

Významnou skutočnosťou súčasného medzinárodného ekonomického systému predstavuje fakt, že štáty sveta sú navzájom na seba závislé a ovplyvnené medzinárodným obchodom. V podmienkach narastajúcej ekonomickej interdependencie sa prejavuje potreba existencie medzinárodných organizácií. Prostredníctvom svojich úloh a činností ovplyvňujú ekonomicko-obchodné a politické záujmy krajín sveta. Takouto organizáciou je aj Svetová obchodná organizácia, ktorá sa zaoberá liberalizáciou obchodu a realizáciou takých opatrení, ktoré prispievajú k rozvoju medzinárodného obchodu.

Hlavným cieľom predkladanej záverečnej práce je zhodnotiť vplyv WTO na svetový agrárny obchod. Rozpracovanie jednotlivých obchodných rokovaní GATT poskytuje informácie o realizovaní krokov smerujúcich k liberalizácii svetového obchodu. Rozpracovanie ministerských konferencií, uskutočňovaných na pôde nástupníckej organizácii WTO prináša prehľad jednotlivých krokov potrebných pre ďalšiu liberalizáciu svetového obchodu, svetového agrárneho obchodu obzvlášť.

V práci sú rozpracované aj čiastkové ciele, ktoré sa zaoberajú členstvom SR vo WTO. Počas sledovaného obdobia 2003 – 2008 je rozpracovaný vývoj slovenského celkového zahraničného obchodu a vývoj slovenského agrárneho obchodu. Vstupom SR do EÚ sa zmenila teritoriálna štruktúra agrárneho obchodu SR. V práci sa čiastkové ciele zaoberajú teritoriálnou a komoditnou štruktúrou agrárneho obchodu s tretími krajinami po vstupe SR do EÚ počas sledovaného obdobia 2005 – 2008. Čiastkovým cieľom bolo rozpracovanie konkurencieschopnosti slovenských výrobkov, s ktorými Slovensko uskutočňovalo obchod s tretími krajinami počas obdobia 2005-2008.

Cieľom práce je poskytnúť všeobecné informácie o Všeobecnej dohode o clách a obchode, následne o jej nástupníckej Svetovej obchodnej organizácii. Cieľom je poskytnúť informácie o uskutočňovanej Spoločnej poľnohospodárskej politiky, ktorá sa stala najkomplikovanejšou oblasťou rokovaní WTO, a všeobecné informácie o fungovaní medzinárodného obchodu a o nadväzujúcom svetovom agrárnom obchode.

3 Metodika práce

Charakteristika objektu skúmania

Objektom skúmania bakalárskej práce je analýza vplyvu WTO zahranično-obchodnú politiku s agrárnymi komoditami.

Objektom skúmania sú jednotlivé kroky GATT a WTO, ktoré vedú k liberalizácii medzinárodného obchodu. Práca analyzuje jednotlivé kolá rokovaní GATT a ich vplyv na liberalizáciu medzinárodného obchodu, následne sa práca zaoberá vznikom WTO a objektom skúmania sa stávajú jednotlivé ministerské konferencie. Pozornosť sa venuje výsledkom jednotlivých konferencií v oblasti medzinárodného obchodu a v oblasti medzinárodného agrárneho obchodu nevynímajúc.

Ďalej sa v práci objektom skúmania samotná SR a vplyv WTO na celkový zahraničný obchod a zahraničný agrárny obchod, a analýza teritoriálneho a komoditného agrárneho obchodu SR s tretími krajinami a konkurencieschopnosti agrárnych produktov, s ktorými SR uskutočňuje medzinárodný obchod s tretími krajinami.

Použitá metódy pri vyhodnotení výsledkov

K použitým pracovným postupom k vypracovaniu bakalárskej práci patria:

objektívna metóda – pri charakterizovaní súčasného stavu v medzinárodnom obchode a súčasného stavu realizácie ZO a ZAO SR.

metóda organizačno–ekonomického prieskumu a jej postupy – analýza, syntéza, indukcia a dedukcia.

komparatívna metóda – porovnávanie údajov a charakteristík získaných z rôznych prameňov. Metóda bola použitá aj pri porovnávaní vývoja zahraničného obchodu SR a zahraničného agrárneho obchodu SR počas sledovaného obdobia.

metóda analógie – použitá pri charakterizovaní GATT a WTO a ďalších základných charakteristík, ktoré sa v práci nachádzajú

indexová metóda – metóda sa použila pri sledovaní ZAO SR pri porovnaní údajov sledovaného obdobia s údajom základného roka, ktorý bol rok 2003.

ukazovateľ komparatívnych výhod – ukazovateľ RCA bol v práci použitý na posúdenie konkurencieschopnosti agrárnych komodít, s ktorými SR uskutočňuje obchod s tretími krajinami.

$$RCA = \ln ((x/m)/(X/M))$$

Kde: x = export danej komodity,
m = import danej komodity,
X = celkový agropotravinársky export,
M = celkový agropotravinársky import.

Ak ukazovateľ RCA nadobúda hodnotu > 0 , daná komodita má komparatívnu výhodu, ak $RCA < 0$, daná komodita má komparatívnu nevýhodu. Pri analýze komparatívnych výhod niektorých agrokodit SR vystupovalo ako čistý dovozca (označenie „D“) alebo čistý vývozca (označenie „V“). Ak sa s danou komoditou neobchodovalo, v práci sa použilo označenie „...“.

Použitý postup pri získavaní zdrojov a vypracovaní bakalárskej práce

Výber témy bakalárskej práce – Výber bol realizovaný na základe zverejnenia tém bakalárskych prác na jednotlivých katedrách FEM SPU v Nitre.

Zhromaždenie a štúdium prameňov – zhromaždenie a štúdium vybraných literárnych prameňov domácich aj zahraničných autorov. Získavanie informačných zdrojov z internetu, najmä MP SR, MH SR a VÚEPP.

Prekonzultovanie cieľa a metodiky práce – konzultácia so školiteľom bakalárskej práce. Následné vypracovanie metodiky a cieľov predkladanej bakalárskej práce.

Zhromaždenie podkladov, ktoré súvisia s problematikou bakalárskej práce.

Vypracovanie prehľadu riešenej problematiky – prehľad literatúry a citácií, ktoré súvisia s problematikou bakalárskej práce.

Plnenie cieľa práce a vypracovanie vlastnej práce

Vypracovanie záverečnej časti práce a zhodnotenie výsledkov, ktoré boli zistené pri riešení danej problematiky.

Technické vyhotovenie práce

Spracovanie prameňov do prehľadu použitej literatúry a informačných zdrojov

Spôsob získavania údajov

Odborná literatúra domácich a zahraničných autorov,
Poznatky z prednášok predmetu Medzinárodný obchod,
Údaje čerpané z webových stránok najmä MHSR, MPSR, WTO, VÚEPP,
Odborné publikácie súvisiace s problematikou bakalárskej práce,
Štúdie Výskumného ústavu ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva,
Zelená správa,
Internetové zdroje.

Štruktúra bakalárskej práce

Štruktúra bakalárskej práce je vypracovaná na základe požiadaviek a smernice dekanátu SPU v Nitre.

4 Výsledky práce

4.1 Výsledky v rámci kôl rokovaní GATT

GATT predstavuje multilaterálnu medzinárodnú obchodnú dohodu založenú de facto, ktorú podpísali členské krajiny na ženevskej konferencii v roku 1947. Vstúpila do platnosti 1.1. 1948. Jej podpisom sa vytvoril globálny systém práv a záväzkov týkajúcich sa medzinárodného rokovania, zameraný na riešenie obchodných problémov medzi členskými krajinami a na postupné zrušenie prekážok medzinárodného obchodu.

Tab. 1 Mnohostranné liberalizačné rokovania (kolá) v rámci GATT

Roky	Miesto rokovania	Hlavné výsledky rokovania	Počet účast. krajín
1947	Ženeva	zníženie colných sadzieb na 45 000 tovarových položiek	23
1949	Annency	colné sadzby	13
1951	Torquay	colné sadzby	38
1956	Ženeva	colné sadzby	26
1960-1961	Ženeva (Dillonovo kolo)	colné sadzby	26
1964-1967	Ženeva (Kennedyho kolo)	colné sadzby antidumpingové opatrenia	62
1973-1979	Ženeva (Tokijské kolo)	colné sadzby antidumpingové opatrenia netarifné dohody rámcové dohody akceptované preferenčné zaobchádzanie s rozvojovými krajinami revízia antidumpingového zákona zákony o dotáciách, o technických prekážkach a vládnych objednávkach	102
1986-1994	Ženeva (Uruguajské kolo)	colné sadzby netarifné dohody obchod so službami obchod s intelektuálnym vlastníctvom Svetová obchodná organizácia	118

Prameň: (b) Hambáľková, Prednášky z predmetu Medzinárodný obchod

Pre svetový obchod znamenalo GATT dôležitú úlohu v oblasti liberalizácie obchodu a znižovania colných sadzieb. Svoju činnosť vykonávalo prostredníctvom obchodno-

colných konferencií, ktoré sa konali v rokoch 1947 – 1994. Zníženie colných sadzieb o 2/3 sa uskutočnilo počas 8 kôl rokovaní.

Povojnová situácia a potreba znovuoživenia ekonomík vojnou zničených krajín, ako aj nárast dopytu po tovaroch, viedli k potrebe liberalizácie obchodu a odstraňovaniu obmedzení v dovoze. Prvá konferencia GATT v roku 1947 v Ženeve bola úspešná v liberalizácii vzájomného obchodu, pričom sa signatárske krajiny dohodli na obchodovaní 45 000 colných koncesíí v hodnote 10 mld. USD. Výsledkom bolo viazanie colných sadzieb a vypracovanie mnohostranných listín colných koncesíí. Pri využívaní doložky najvyšších výhod poskytovala každá krajina voči ostatným členským krajinám tie colné koncesie, ktoré sa boli výsledkom rokovaní v dvojstranných negotáciách.

Druhé kolo rokovaní sa konalo vo Francúzskom meste Annecy v roku 1949. Bolo dohodnutých 5 000 koncesných listín, ktoré mali prispieť k zlepšeniu svetového obchodu. Zároveň sa členmi GATT stalo 10 nových členských štátov.

3. obchodno-colná konferencia sa konala vo Veľkej Británii v meste Torquay v roku 1951. Bol prijatý tzv. Phimlinov plán lineárneho znižovania colných sadzieb, kde sa požadovalo ich zníženie o 30% pre 10 sektorov dovážaných tovarových položiek, uskutočnilo sa 700 colných koncesíí. Novými členmi GATT sa stali 4 krajiny.

Predmetom 4. colnej konferencie v roku 1956 v Ženeve sa stali dvojstranné negotácie colných koncesíí na jednotlivé tovarové položky. Ich celková hodnota bola 2,5 mld. USD.

Dillonovo kolo uskutočnené v rokoch 1961 – 1962 v Ženeve dostalo názov po iniciátorovi konferencie – americkom ministrovi zahraničných vecí Dillon. Obsahovalo dve časti. Nahradenie individuálne poskytnutých colných koncesíí členskými krajinami EHS zo svojich národných colných sadzieb rovnocennými koncesiami v spoločnej colnej tarife EHS. Druhá časť sa týkala lineárneho znižovania colných sadzieb o 20%. Výsledkom bolo 4 400 koncesných listín upravujúcich obchod v hodnote 4,9 mld. USD.

Kennedyho kolo (nazvané podľa amerického prezidenta J. F. Kennedyho) sa konalo v rokoch 1964 – 1967 v Ženeve. Výsledkom bolo zníženie colných sadzieb na priemyselné výrobky o 35%. Boli poskytnuté výnimky na colné koncesie a to pri dovozných clách obilnín, mäsa a mliečnych výrobkoch. Výsledkom konferencie bola aj potravinová pomoc pre rozvojové krajiny v hodnote 4,5 mil. ton pšenice, ktorá sa krajinám poskytovala ročne. Pomoc bola podmienená povinnosťou EHS nakúpiť od USA 1 mil. ton

pšenice a USA sa museli podieľať 40% pri jej úhrade. Zakladajúci dokument GATT bol zmenený o časť „Obchod a rozvoj“, kde bola prijatá zásada nerekiprocitu. Rozvojovým krajinám mohla byť poskytnutá colná úľava, avšak bez nárokovania na hocikáku inú úľavu.

Tokijské kolo konané v rokoch 1973-1979 sa začalo v Tokiu a skončilo v Ženeve. Situácia v medzinárodnom obchode bola podmienená ropnými šokmi, výsledky týkajúce sa znižovania colných sadzieb boli ohrozené. Pri znižovaní colných sadzieb bola použitá harmonizačná metóda – vyššie colné sadzby boli znižované o vyššie percento ako nižšie colné sadzby. Clá na priemyselné výrobky sa znížili o 1/3. S harmonizačnou metódou nesúhlasili všetky signatárske štáty, a tak na návrh Švajčiarska bola použitá metóda kombinácie lineárnej a harmonizačnej metódy. V júli 1979 bol devätnástimi signatárskymi krajinami podpísaný tzv. Ženevský protokol ku GATT, a v novembri 1979 bol k dokumentu pripojený dodatok colných koncesií, ktorý podpísalo 18 pôvodných a 3 nové členské štáty GATT. Na konferencii boli vypracované tri kategórie, ktoré rozdeľovali 800 netarifných prekážok medzinárodného obchodu. Prvú kategóriu tvorili prekážky ako colná hodnota, subvencie, vyrovnávacie clá. Druhá kategória sa týkala kvantitatívnych prekážok (dovozné kvóty) a všeobecne zakázaných kvantitatívnych reštrikcií, ktoré GATT v ojedinelých prípadoch povoľuje. Tretiu kategóriu tvorili technické a ekologické normy, fytošaritarne, veterinarne a hygienické certifikáty. Prvýkrát sa venovala osobitná pozornosť poľnohospodárskym výrobkom a tropickým produktom, ktoré boli významné pre rozvojové krajiny. Výsledok spočíval v uľahčení prístupu na trhy poľnohospodárskych výrobkov. Vypracovala sa dohoda o mliečnych výrobkoch a o mäse, u netarifných prekážok boli vypracované zmluvné nástroje:

- Kódex o licenciách,
- Dohoda o technických prekážkach obchodu ,
- Kódex o colnej hodnote,
- Kódex o subvenciách a vyrovnávacích clách,
- Dohoda o štátnych zákazkách – zabezpečenie nediskriminácie,
- Dohoda o obchode s civilnými lietadlami – medzi hlavnými producentskými krajinami boli zrušené clá a množstevné obmedzenia na civilné lietadlá a ich príslušenstvá,
- Antidumpingový kódex – ochrana platobnej bilancie, opatrenia zabezpečujúce rozvoj krajiny, notifikácie, konzultácie, rozhodovanie sporov a dozor v GATT.

4.2 Uruguajské kolo GATT – vznik WTO

Rokovanie sa začalo 15. 9. 1986 v Punta del Este v Uruguaji na podnet neúmerného zavádzania netarifných prekážok v obchode. Dosiahnutá liberalizácia a priemerná výška cla 5,5% na priemyselné tovary bola netarifnými prekážkami ohrozená. Svetový obchod ovplyvňoval neoprotekcionizmus, vyspelé krajiny boli zasiahnuté hospodárskou recesiou, reštrukturalizáciou ekonomík, zadlženosťou a nadmernou fluktuáciou menových kurzov. Predmetom Uruguajského kola boli tradičné témy ako liberalizácia a upevnenie medzinárodného obchodného systému, ale aj nové témy ako obchod so službami, obchodné aspekty duševného vlastníctva a investície. Agenda GATT bola predmetom rokovania, ktoré sa začalo v roku 1987 s cieľmi:

- priemerné 15% zníženie colných sadzieb,
- odstránenie netarifných prekážok obchodu,
- liberalizácia s tropickými rastlinami, obchodu s prírodnými produktmi (ryby a rybacie výrobky, drevo, neželezné kovy a mineráli),
- nové oblasti medzinárodného obchodu s textilom a odevmi,
- Dohoda o poľnohospodárstve - vytvorenie pravidiel pri medzinárodnom obchode s poľnohospodárskymi výrobkami, uľahčenie vstupu na trhy znížením dotácií a technických prekážok,
- obchodné záruky,
- GATS – Dohoda o službách,
- TRIPs – Dohoda o obchodných aspektoch práv k duševnému vlastníctvu, ktorá upravuje obchod s duševným vlastníctvom,
- TRIMs – Dohoda o obchodných aspektoch investičných opatrení,
- inštitucionálna reorganizácia GATT.

Uruguajské kolo bolo najdlhšie kolo rokovaní v histórii GATT a to v dôsledku konfliktov, ktoré nastali v týchto oblastiach:

Poľnohospodárska politika – USA žiadali do roku 2000 postupné odstránenie poľnohospodárskych subvencií v priemyselne vyspelých štátoch. Iniciatívu USA podporila tzv. Cairnská skupina¹, pre ktorú bol export poľnohospodárskych výrobkov podstatný. S návrhom nesúhlasili EÚ, Švajčiarsko, kórejský a japonský pestovatelia ryže. V rámci

¹ Cairnská skupina – Argentína, Austrália, Brazília, Chile, Fidži, Filipíny, Indonézia, Kanada, Kolumbia, Maďarsko, Malajzia, Nový Zéland, Thajsko a Uruguaj

GATT bolo navrhnuté zníženie ciel priemerne o 36%, do takej istej miery sa plánovalo zníženie rozpočtových výdavkov na podporu národného vývozu poľnohospodárskych výrobkov. Priame subvencie roľníkom sa mali skrátiť o 20%. Návrh Cairnskej skupiny bol však 90% zníženie exportných subvencií v EÚ a priamej domácej podpory poľnohospodárov o 75%.

Ochrana duševného vlastníctva sa týkala autorských práv, ochranných známk, zemepisných údajov, priemyselného dizajnu, patentov, dizajnu integrovaných obvodov, obchodných tajomstiev a know – how. Konflikt spočíval medzi vyspelými a rozvojovými krajinami. Štáty EÚ, USA, Japonsko súhlasili s návrhom sprísniť legislatívu v oblasti duševného vlastníctva, ktorá zabezpečuje ochranu patentov na 20 rokov, autorských práv na 20 – 25 rokov, obchodným značkám na 10 rokov, počítačové programy a databázy na 20 rokov a práva producentov a autorov zvukových nahrávok 50 rokov. Zmenu v týchto oblastiach však považovali rozvojové krajiny spolu s Brazíliou a Indiou za problematické z dôvodu veľkého množstva pracovných príležitostí v týchto krajinách. Krajiny sa dohodli aj na ochrane zemepisných obchodných údajov, ktorá vylúči zavádzanie spotrebiteľov a nekalú súťaž pri poskytnutí údajov o pôvode tovaru.

Ochrana európskej kultúry pred americkou vychádzala zo snahy Francúzska, aby americké filmy a televízne diela nepohltili trh západnej Európy. Dôvodom sa stal neúmerný export audiovizuálnych programov USA do EÚ v hodnote 3 750 mil. USD, zatiaľ čo EÚ vyvezie do USA 250 mil. USD. „Audiovizuálny balík“ bol na konferencii zamietnutý, pretože kultúru mnohé členské krajiny nepovažovala za bežný tovar.

O liberalizáciu medzinárodnej migrácie pracovných síl sa pokúšali rozvojové krajiny, avšak tento návrh bol pre priemyselné krajiny neakceptovateľný.

Potreba prehľadnejšieho systému subvencovania nebola priemyselne vyspelými krajinami podporovaná, sprehľadnenia sa vyžadovali zväčša len tie krajiny, ktoré boli subvencovaním poškodené.

Uruguajské kolo znamenalo pre krajiny okrem iného aj záväzok dodržiavania colných sadzieb, ktoré sú uvedené v protokole o prístupe na trh. Krajiny toto clo nemôžu zvýšiť. Ak by tak urobili, vo výnimočných prípadoch, je ich povinnosť zvýšenie cla prerokovať s dotknutou krajinou. Priemyselne vyspelé krajiny sa zaviazali počas 6 rokov znížiť colné sadzby v priemere o 40%, zo 6,3% colnej sadzby na 3,8%. Zároveň podiel bezcolne dovážaných priemyselných výrobkov vzrastie o 24% (z 20% podielu na 44%).

Počet tovarov, na ktoré sa viaže zmluvné clo stúplo, u priemyselne vyspelých krajinách ich podiel vzrástol zo 78% tovarových skupín na 99%, u rozvojových krajinách z 21% a 73% a transformujúce sa ekonomiky prijali záväzok zo 73% na 98%. Prijaté záväzky sú pre rozvojové krajiny prijaté na dlhšie časové obdobie a nie sú v takom rozsahu ako v porovnaní s priemyselne vyspelými krajinami, kde sa berie do úvahy slabšia ekonomika a závislosť na medzinárodnom obchode.

Tab. 2 Závazky prijaté pre poľnohospodársku produkciu

	Priemyselne vyspelé krajiny (1995 - 2000)	Rozvojové krajiny (1995 - 2004)
Clá		
priemerné zníženie cla pri všetkých poľnohospodárskych produktoch	-36%	-24%
minimálne zníženie na 1 výrobok	-15%	-10%
Domáca podpora		
zníženie celkových podporných opatrení (základné obdobie: r. 1986 - 1988)	-20%	-13%
Export		
výška subvencií	-36%	-24%
subvencované množstvo (základné obdobie: r. 1986 - 1990)	-21%	-14%

Prameň: Šíbl, Svetová ekonomika

4.3 Vplyv WTO na liberalizáciu svetového obchodu

Proces globalizácie, ktorý v súčasnosti nastáva nastoľuje potrebu liberalizácie svetového obchodu. Neustále pokusy o liberalizáciu svetového obchodu, o ktorú sa usilovala GATT, v súčasnosti usiluje WTO, ale aj iné Regionálne obchodné dohody umožnili nárast svetového obchodu v rokoch 1950 – 1999 takmer 20-násobne. Umožnil sa lepší prístup na svetové trhy s priemyselnými a poľnohospodárskymi výrobkami pomocou rozsiahleho zníženia ciel, subvencií a domácich podpôr.

V rámci WTO sa uskutočnilo 7 ministerských konferencií, ktoré pokračovali v snahe liberalizovať medzinárodný obchod.

4.3.1 Prvá ministerská konferencia – Singapur 1996

Dôvodom konferencie sa stala potreba spoločného budúceho programu medzinárodného obchodu a prepracovanie výsledkov Uruguajského kola v oblasti znižovania colných bariér. Hlavným predmetom sa stala liberalizácia finančných služieb a dosiahnutie dohody s informačnými technológiami, pri ktorej sa očakávalo zrušenie cieľ do roku 2000. Významnejším úspechom sa stala dohoda EÚ s USA týkajúca sa obchodu s informačnými technológiami v ročnej hodnote 500 mld. USD. Konferencia sa zaoberala aj novými témami, ktoré neboli rozvojové krajiny ochotné prijať. Týkali sa problémov pracovných štandardov, zákazu nútenej a detskej práce, ekologických štandardov, jednotného režimu investícií, vládnych objednávok, pravidiel hospodárskej súťaže a vplyvu medzinárodného obchodu na ochranu životného prostredia.

Pracovné štandardy predstavovali pre rozvojové krajiny najväčší problém. Považovali ich za skrytý protekcionizmus, kedy je ohrozená ich výhoda nízkych mzdových nákladov ako legitímnej komparatívnej výhody. Záverečný dokument obsahoval pravidlá, ktorých súčasťou sa nestali sporné pracovné podmienky.

Pokračujúca liberalizácia sa týkala textilných výrobkov v priemyselne vyspelých krajinách na žiadosť rozvojových krajín ako India, Malajzia a Indonézia. Predmetom sa stali aj poľnohospodárske výrobky. Konflikt nastal medzi skupinou presadzujúcou protekcionizmus (EÚ, Japonsko, Južná Kórea) a Cairnskou skupinou v oblasti termínu začatia liberalizácie obchodu s poľnohospodárskymi produktmi, buď od roku 1999 alebo neskôr.

4.3.2 Druhá ministerská konferencia – Ženeva 1998

Predmetom sa stali nové témy definované v prvej ministerskej konferencii. Druhá konferencia sa snažila o vypracovanie tém, ktoré budú predmetom tretej konferencie tzv. Kola milénia. Avšak toto vypracovanie sa nepodarilo uskutočniť.

4.3.3 Tretia ministerská konferencia – Seattle 1999

Označovaná ako „Kolo milénia“, „Clintonovo kolo“ alebo „Kolo rozvojových krajín“. Členské štáty sa očakávali minimálny program konferencie v oblasti liberalizácie poľnohospodárstva a služieb a implementácie už uzatvorených dohôd. Napokon boli

predmetom už riešené otázky predošlých ministerských konferencií, u ktorých pre neschopnosť kompromisov členských krajín nedošlo k žiadnej dohode. Miléniové kolo obsahovalo sporné témy v oblastiach:

Liberalizácia agrárneho sektora: USA a Cairnská skupina sa snažia o obmedzovanie subvencií do poľnohospodárstva, naopak EÚ a Japonsko sa snažia o ich poskytovanie. Konflikt nastal medzi EÚ a USA, kedy USA vyžadovala od EÚ ich znížovanie, avšak aj napriek tomu poskytnuté subvencie USA v rokoch 1995 - 1998 zo 7 mld. USD vzrástol na 24 mld. USD. EÚ znížila subvencie na obdobie 2000 – 2006 na hodnotu 46 mld. EUR ročne. EÚ a Japonsko sa snažia zároveň aj o ochranu pred geneticky modifikovanými potravinami.

Sociálne štandardy: EÚ a USA sa snažili o prerokovanie a zosúladenie obchodu sociálnych a pracovných štandardov. Proti návrhu vyjadrili rozvojové krajiny nesúhlas. Vzhľadom k tomu, že zo 135 členských štátov WTO bolo 100 štátov rozvojových, nepodarilo sa štandardy sprísniť. Cieľom USA a EÚ bolo aspoň to, aby Medzinárodná organizácia práce (ILO) získala v rámci WTO štatút pozorovateľa, pretože inak by kompetencie ILO nesiahali do tak vnútorných ekonomických záležitostí krajín WTO.

Obchod so službami: Snaha USA o otvorenie trhov s bankovými a poisťovacími službami sa stretla s obavami krajinami WTO o dominantné postavenie amerických firiem na trhoch.

4.3.4 Štvrtá ministerská konferencia – Doha 2001

Liberalizáciou obchodu sa zaoberala aj tzv. „Rozvojová agenda z Dohy“. V oblasti poľnohospodárstva nastal kompromis členských krajín. Pokračovanie reformného procesu poľnohospodárstva mal byť zameraný na zvýšenie prístupu na trh vo forme zníženia colných sadzieb a zvýšenia objemu colných kvót, redukcie až úplne odstránenie exportných dotácií a zníženie trh deformujúcich domácich podpôr. Ohľad sa má brať pritom na rozvojové a najmenej rozvinuté krajiny (LDCs) pomocou dlhšieho prechodného obdobia na implementáciu záväzkov, resp. oslobodenie od niektorých záväzkov. SR na tejto konferencii bolo ochotné pristúpiť na liberalizáciu poľnohospodárstva vo všetkých troch oblastiach (prístup na trh, domáce podpory, vývozná súťaž). Pri obchode s nepoľnohospodárskymi výrobkami sa členské krajiny usilovali o dohodu v oblastiach výpočtu ciel, ktoré malo viesť k zníženiu cla. Do úvahy sa má brať flexibilita výpočtu cla

(nižšia miera znižovanie pre rozvojové krajiny) a riešenie neviazaných colných sadzieb. Cieľom má byť lepší prístup na trh medzi vyspelými a rozvojovými krajinami, ale aj medzi rozvojovými krajinami navzájom. V rámci tejto konferencii boli prijatí noví členovia do WTO – Čína a Taiwan.

Pre pokračovanie zníženia colných sadzieb v roku 2002 USA navrhli použitie Švajčiarskeho vzorca, ktorý predstavuje matematickú rovnicu umožňujúcu rovnomerné zníženie ciel vo všetkých členských krajinách. Pomocou vzorca sa vyššie clá redukovali vyššou mierou. 25% úroveň cla by pri použití vzorca zostala neprekročená.

$$T1 = (T0*a)/(T0+a)$$

Švajčiarsky vzorec:

T1 = nová colná sadzba

T0 = súčasná colná sadzba

a = navrhnutý koeficient a = 25

Tento návrh bol však zamietnutý. SR s použitím vzorca taktiež nesúhlasilo z dôvodu, že transformujúca sa ekonomika v roku 2002 mala nízke colné sadzby, ktoré by sa už nemali v tom čase radikálne znižovať.

4.3.5 Piata ministerská konferencia – Kankún 2003

Cieľom konferencie bolo zhodnotenie negotácií a plnenia cieľov stanovených na predchádzajúcej konferencii v Dohe. Tzv. Singapurské otázky boli dôvodom neúspechu tejto konferencie, kedy nedošlo k ďalšej liberalizácii obchodu s poľnohospodárskymi ani priemyselnými výrobkami. Sporné otázky nastali v oblasti obchodu a investícií, obchodu a hospodárskej súťaže, transparentnosti vo vládnom obstarávaní a v oblasti uľahčovaní obchodu. **Gálik (2010)** vo svojej publikácii uvádza, že pre oblasť poľnohospodárstva sa zástupcovia 147 krajín dohodli na:

- zníženie dotácií o 20% v prvom roku po dohode,
- stanovenie max 5% úrovne produkčných limitov,
- postupnom zrušení vývozných dotácií,
- postupnom zrušení garančných a poistných programov so splatnosťou dlhšou ako 180 dní,
- obmedzení garančných a poistných programov so splatnosťou menej ako 180 dní,
- vyrovnávaní obchodných podmienok v štátnych exportných podnikoch,

-
- zníženie najvyšších cieľ na zatiaľ neurčenú úroveň,
 - otázka obchodu s bavlnou sa nebude posudzovať zvlášť, ako žiadali niektoré západoafrické štáty, ale v rámci agrosektora bude mať táto kapitola istú prioritu.

4.3.6 Šiesta ministerská konferencia – Hongkong 2005

Bola pokračovaním tzv. „Rozvojového kola z Dohy“ (DDA). Ministri jednotlivých krajín dospeli k deklarácii svetového agrárneho obchodu, ktorá je postavená na troch pilieroch: Domáca podpora, Prístup na trh a Vývozná súťaž.

Pre oblasť NAMA (nepoľnohospodárske výrobky) bolo cieľom odstrániť netarifné prekážky obchodu a znížiť colné sadzby. Pre znižovanie cieľ bol navrhnutý tzv. švajčiarsky vzorec s rôznymi koeficientmi.

Princíp spočíval v tom, že nižšia úroveň použitého koeficientu znamenala väčšiu mieru zníženia cla. Pre vyspelé, rozvojové a najmenej rozvinuté krajiny bola poskytnutá rozdielna dĺžka obdobia potrebná na zníženie cieľ, takisto boli rozdielne úrovne koeficientov a flexibilit, ktoré znamenali výnimky z uplatňovania švajčiarskeho vzorca. Tieto výnimky nemohli používať vyspelé krajiny a musela byť uplatňovaná metóda vzorca, kedy bol stanovený minimálny počet modalít 20% a 9% hodnoty obchodu (tzv. antikoncekčná klauzula), ktoré sa vo vzorci musia nachádzať. Malo to zabrániť situácii, kedy by boli zo vzorca vylúčené celé skupiny výrobkov.

Pre oblasť AGRI (poľnohospodárstvo) bola vypracovaná dohoda o poľnohospodárstve, ktorá obsahuje kľúčové piliere – domáce podpory, prístup na trh a vývoznú súťaž.

Domáca podpora

Problém predstavuje celková obchod narušujúca podpora (OTDS) a agregovaná miera podpory (AMS „amber box“). OTDS predstavujú súhrn AMS, de minimis a modrého koša (blue box). Záujem WTO je obe kategórie znižovať podľa rovnakého princípu, akým sú rozdelené podpory do troch pásiem. Pri redukcii podpôr nastal konflikt medzi EÚ a USA, kedy EÚ požadovala od USA zníženie OTDS a USA vyžadovali posunutie mieri zníženia. USA napokon podľahla tlaku EÚ a ďalších členov WTO spolu s rozvojovými krajinami a dospelo sa k dohode o redukcii v hornom pásme o 80%, miernom pásme o 70% a dolnom pásme o 55%.

Podľa **Gálika (2010)** de minimis znamená, že ak podpora určitého výrobku nepresiahla čiastku max. 5% jeho produkcie pre vyspelé krajiny a 10% pre rozvojové krajiny, finančne vyjadrenej, táto podpora sa nemusí započítavať do celkovej AMS.

Tab. 3 Pásma a miera zníženia OTDS

Pásmo		Miera zníženia	Krajiny
Horné pásmo	nad 60 mld. USD	75% alebo 80 %	EÚ, Japonsko
Stredné pásmo	nad 10 do 60 mld. USD	66% alebo 73 %	USA, Austrália
Dolné pásmo	do 10 mld. USD	50% alebo 60%	Ostatné členské štáty WTO

Prameň: MPSR, Správa o aktuálnom vývoji rokovaní vo WTO o ďalšej liberalizácii svetového agrárneho obchodu

Oblasť AMS obsahuje rozdielne pásma a miery zníženia, v porovnaní s OTDS sú miernejšie. Pre uskutočnenie miery zníženia sa vyspelým krajinám poskytla implementačná doba 5 rokov a rozvojovým krajinám 8 rokov. Vyspelé krajiny majú povinnosť v prvých dvoch rokoch uskutočniť 25% zníženie a rozvojové krajiny by mali uskutočniť 2/3 redukcie AMS vyspelých krajín.

Tab. 4 Pásma a miera zníženia AMS

Pásmo		Miera zníženia
Horné pásmo	nad 40 mld. USD	70%
Stredné pásmo	nad 15 do 40 mld. USD	60%
Dolné pásmo	do 15 mld. USD	45%

Prameň: MPSR, Správa o aktuálnom vývoji rokovaní vo WTO o ďalšej liberalizácii svetového agrárneho obchodu

Pre vyspelé krajiny predstavuje maximálna hranica blue boxu 2,5% priemernej hodnoty poľnohospodárskej produkcie v rokoch 1995 – 2000. Rozvojové krajiny majú hranicu 5% s možnosťou výberu referenčného obdobia, buď 1995 – 2000 alebo 1995 – 2004. Pre SR zníženia neznamenajú výrazné ohrozenie poľnohospodárstva, pretože sa sprehľadnia jednotlivé platby na farmu, ktoré patria do „green boxu“. SR podporuje pravidlá, ktoré umožňujú nečlenským štátom EÚ prechod z jednotných priamych platieb SAPS (dotácie poskytované na plochu) na „SPS“ (dotácie poskytované na farmu).

Prístup na trh

Najdôležitejšími prvkami sa stalo znižovanie a zjednodušenie colných sadziieb, colných kvót, citlivých výrobkov (CV) a „SSG“ (osobitných ochranných oparení), SSM (osobitný ochranný mechanizmus), špeciálne výrobky (ŠV) pre rozvojové krajiny (RK) a tropické výrobky (TV) z pohľadu SR menej závažné.

V návrhu modalít je stanovené zníženie **dovozného cla** podľa pásiem. Pri návrhoch o znižovaní ciel sa brali do úvahy návrhy EÚ, USA, G-20, p. Falconera (Vtedajší predseda Špeciálneho zasadnutia Výboru WTO pre poľnohospodárstvo), návrhy celkovej miery zníženia ciel 54% a 60%.

Tab. 5 Návrh zníženia colných sadziieb podľa 4 pásiem redukcie ciel

Návrh EÚ				
pásma - výška cla	do 30%	30% - 60%	60% - 90%	nad 90%
zníženie	35%	45%	50%	60%
Návrh USA				
pásma - výška cla	do 20%	20% - 40%	40% - 60%	nad 60%
zníženie	55 - 65%	65 - 75%	75% - 85%	85% - 90%
Návrh G-20				
pásma - výška cla	do 20%	20% - 50%	50% - 75%	nad 75%
zníženie	45%	55%	65%	75%
Návrh p. Falconera (Vtedajší predseda Špeciálneho zasadnutia Výboru WTO pre poľnohospodárstvo)				
pásma - výška cla	do 20%	20% - 50%	50% - 75%	nad 75%
zníženie	50%	57%	64%	70%
Redukcia colných sadziieb na úrovni 54%				
pásma - výška cla	do 20%	20% - 50%	50% - 75%	nad 75%
zníženie	50%	57%	64%	71%
Redukcia colných sadziieb na úrovni 60%				
pásma - výška cla	do 20%	20% - 50%	50% - 75%	nad 75%
zníženie	58%	66%	70%	77%

Prameň: Gálik, Vplyv SPP a rokovani WTO na zahraničný agropotravinársky obchod SR

Návrhy zníženia colných sadziieb boli ovplyvnené hranicou **39%**, čo znamená, že priemerné zníženie cla nesmelo prekročiť túto maximálnu hodnotu. Pri návrhu EÚ (Variant1) sa dospelo k záveru, že u agropotravinárskych výrobkov sa priemerné clo znížilo na **12,1%** z pôvodných 22,3%. Clo sa znížilo o 45,8%, čo znamenalo prekročenie 39% hranice. 2. návrh EÚ (Variant 2) obsahuje aj CV (HS 0201, 0202, 0207, 0405, 1701),

u ktorých sa ponechali pôvodné clá (bez colnej redukcie). V tomto prípade sa clo znížilo na 13,4%, čo znamená redukciiu o 40,1%. Tento návrh však WTO neprijalo, z dôvodu vysokej colnej ochrany. Návrh G-20 by priniesol zníženie colnej sadzby o 60,7% teda na **8,8%**, čo znamenalo prekročenie hranice 54%. Návrh USA (max) predstavoval najvýraznejšie zníženie cla až o 80,2% na **4,4%**. P. Falconer predniesol posledný návrh redukcie ciel na **8,8%**, redukcia o 60,55% by prekročila hranicu o 6,55%.

Tab. 6 Návrh zníženia colných sadzieb agropotravinárskych produktoch (HS 01-24) s výnimkou CV a TV

Citlivé položky MP SR				
pásma - výška cla	do 20%	20% - 50%	50% - 75%	nad 75%
zníženie	40%	47%	54%	60%
Citlivé položky EÚ				
pásma - výška cla	do 20%	20% - 50%	50% - 75%	nad 75%
zníženie	65%	72%	79%	85%
Citlivé položky EÚ (notifikácia EK)				
pásma - výška cla	do 20%	20% - 50%	50% - 75%	nad 75%
zníženie	47%	54%	61%	67%

Prameň: Gálik, Vplyv SPP a rokovani WTO na zahraničný agropotravinársky obchod SR

Pri návrhoch musela byť dodržaná podmienka, že pri celkovom znížení ciel sa zohľadnia TV a CV. Celkové zníženie by minimálne predstavovalo **54%**. Celková redukcia cla MP SR by znamenala 54,1%. CV podľa návrhu EÚ by podľahli celkovej redukcii ciel o **53,9%**. CV podľa návrhu EÚ, ktorý upravila notifikácia EK v roku 2008 podľahli redukcii colných sadzieb o **53,8%**.

SR vyjadrilo podporu zachovania výšky cla pre dovoz citlivých výrobkov a možnosť SSG ako ochrany pred ich vysokými dovozmi. Pri colných kvótach navrhuje EÚ expanziu o 4% domácej spotreby, pričom citlivé výrobky predstavujú 4% všetkých položiek colného sadzovníka pre kapitoly 1- 24. Zoznam ktorý vytvorila EÚ je pre SR akceptovateľný do takej miery, že obsahuje všetky citlivé výrobky, ktoré SR požadovala (a to hlavne hydínové, bravčové, hovädzie mäso, maslo, syry, mliečne výrobky a cukor). SSG využíva EÚ pri 26 podpoložiek cukru, hydínového mäsa a ovocia, ktoré tvoria 1,18% zo všetkých agropotravinárskych komodít. Pre vyspelé krajiny po dobu 7 rokov je určené 1% položiek colného sadzovníka pre SSG.

Osobitné ochranné opatrenia (SSG) prijaté v Dohode o poľnohospodárstve sa používajú v prípade, ak nastane náhly nárast dovozu alebo poklesu cien. Dohodu podporuje EÚ, Japonsko a Švajčiarsko, avšak rozvojové krajiny spolu s USA a Austráliou s ňou nesúhlasia. V súčasnosti platí návrh pre ponechanie SSG vyspelým krajinám po dobu 7 rokov na 1% agropotravinárskych komodít pre 8 miest HS.

Regulácia **Citlivých výrobkov(CV)** sa uskutočňuje formou colných kvót. Vyspelé krajiny majú stanovený limit počtu aj nárastu CV z agropotravinárskych komodít 4%, 97 položiek 8 miest HS. EÚ presadila návrh zoznamu CV u bravčového, hovädzieho a hydinového mäsa, cukru a syrov. SR požaduje doplnenie zoznamu o maslo.

Špeciálne výrobky (ŠV) poskytujú rozvojovým krajinám výhodnejšie postavenie pri nižšej až žiadnej redukcii ciel, vymedzenom počte položiek, výber položiek spojený s flexibilitou, ktorá umožňuje presun nevyužitých citlivých položiek do kategórie špeciálnych produktov. V rámci konferencie sa dohodlo na prítomnosti 12% ŠV v colnom zozname a priemerné zníženie cla týchto výrobkov o 11%. Pre nových členov WTO prijala záver 13% počtu ŠV na colnom zozname a 10% redukcia ciel.

Výraznej liberalizácii podliehajú **Tropické výrobky (TV)** pochádzajúce z rozvojových krajín (RK) a najmenej rozvinutých krajín (LDCs). Pozornosť sa venuje zoznamu TV. RK žiadajú, aby sa v ňom nachádzali aj výrobky, ktoré možno produkovať i v miernom pásme (napr. vodové melóny, slnečnicový olej, čokoláda, kapusta a i.). EÚ navrhuje redukcii zoznamu TV o výrobky produkované v miernom pásme, napr. zemiaky a cibuľa a ryža boli zo zoznamu TV odstránené. Colná sadzba u týchto výrobkoch je stanovená podľa pásiem do dvoch možností. Clo v pásme do 25% bude nulové, vyššie colné sadzby budú zredukované o 85%. Druhá možnosť: clo do 10% bude nulové, vyššie colné sadzby budú zredukované o 70 + 2%.

Osobitný ochranný mechanizmus (SSM) poskytnutý RK a LDCs funguje na princípe objemu dovozu a vstupných cien, ak by nastala ich prudká zmena, môžu tieto krajiny využiť SSM pri stanovení cla na všetky výrobky. Pokles dovozných cien CIF pod prahovú cenu (priemer cien za 3 predchádzajúce roky dosiahne 85%) umožní krajinám 15% zvýšenie cla u 2,5% colných položiek. Ak dovozy do krajín RK alebo LDCs presiahli oproti predchádzajúcemu obdobiu nárast 120 – 140%, clo by sa mohlo navýšiť o 1/3 resp. o 8%. Treťou alternatívou je situácia, ak by dovozy prekročili rast oproti

predchádzajúcemu roku 140%, clo by sa zvýšilo o ½ resp. o 12%. Snahou EÚ je aby SSM neovplyvnil SSG.

Pri zemepisných označeniach (GIs) sa vypracoval register GIs resp. rozšírenie GIs. SR označovanie v systéme GIs podporuje, v súčasnosti má zaregistrované tieto komodity: Skalický trdelník, Slovenská bryndza, Slovenský oštiepok, Slovenská parenica. Vychádza z presvedčenia, že tradičné kvalitné výrobky by mali byť ochraňované pred ich falošnými a menej hodnotnými náhradami,

Zjednodušenie ciel sa týka zmeny špecifických ciel na valorické (%-tuálne) – AVEs. Pri poľnohospodárskych výrobkoch mala byť použitá metóda AVE u 90% položiek, s čím EÚ nesúhlasila, požaduje ponechanie špecifických ciel. Konečný návrh spočíva v postupnom zvyšovaní položiek počas 2 rokov, kedy sa špecifické clo zmení.

$$AVE = (SP*100)/(UV*XR)$$

Ad Valorem Ekvivalent:

SP = peňažná jednotka dovoznej colnej sadzby

UV = jednotková cena importu

XR = menový výmenný kurz

Stupňovanie ciel sa uskutočňuje u vybraných komoditách, ku ktorým sa v súčasnosti zaradilo kakao, čokoláda a cereálie. Zoznam je potrebný pre identifikovanie komodít, ktoré sa pri redukcii cla posunú do pásma vyššej kategórie. Najvyššie pásmo redukcie sa zmení o zvýšenie 6%. Zo stupňovania ciel sa vylúčia CV.

Vývozná súťaž

Vývozné subvencie sa EÚ v roku 2004 zaviazala paralelne odstrániť. 80% slovenských výrobkov je vyvážaných na územie EÚ, preto SR plne akceptuje toto rozhodnutie. Do konca roku 2001 boli vývozné subvencie SR administrované ŠFTR – Štátnym fondom trhovej regulácie pomocou komerčných zmlúv s exportérmi. Od roku 2002 túto funkciu uskutočňovala Intervenčná platobná agentúra SR (IPA), neskôr pretransformovaná na Pôdohospodársku platobnú agentúru SR (PPA). SR poskytovala vývozné subvencie na podporu exportu mliečnych výrobkov (sušené odstredené mlieko, maslo, syry). V rámci ministerskej konferencie došlo k záveru, že paralelná eliminácia vývozných náhrad, vývozných úverov, vývozných reštrikcií a daní, potravinovej pomoci a obchody štátnych obchodných podnikov a i. sa uskutoční do roku 2013, pre rozvojové krajiny sa termín posunul na rok 2016. Pri poskytovaní potravinovej pomoci navrhla EÚ

vypracovanie prísnych pravidiel poskytovania, aby sa zabránilo jej zneužívaniu (napr. pri poskytovaní prebytkov na trhy LDCs). Pri vývozných úveroch WTO stanovila 180 dňovú lehotu splatnosti, vyspelé krajiny majú povinnosť lehotu používať od roku 2010, rozvojové krajiny uplatňujú lehotu od roku 2013. Možnosť dlhšej lehoty ako 180 dní majú málo rozvinuté krajiny a netto dovozcovia potravín. U štátnych obchodných podnikoch (STE) ide o elimináciu ich monopolného postavenia a praktík, ktoré narúšajú medzinárodný obchod. Medzi krajiny, ktoré majú výrazný vplyv STE patria Austrália, Kanada, Nový Zéland a USA. V EÚ sú podniky typu STE málo zastupované, preto sa snaží o odstránenie ich monopolného postavenia zrealizovať do roku 2013. Výnimku pri postavení STE majú rozvojové krajiny, ktoré im pomáhajú pri udržiavaní cenovej stability a potravinovej bezpečnosti. Podmienkou je nižší ako 5% podiel svetového vývozu agrokomodít. Potravinová pomoc predstavuje naturálnu resp. finančnú pomoc rozvojovým krajinám, ktorá je poskytovaná v rámci safe-boxu. Pre realizáciu potravinovej pomoci je dôležitá existencia núdzovej situácie deklarovaná buď krajinou prijímajúcou potravinovú pomoc alebo potvrdením OSN.

4.3.7 Siedma ministerská konferencia

Konala sa v Ženeve v roku 2009. Na ministerskej konferencii sa riešili oblasti ako multilaterálny obchodný systém a súčasné globálne ekonomické prostredie. Predmetom sa stal prehľad aktivít WTO, rozhodnutia jednotlivých ministrov, stanovenie termínu ôsmej MK a voľba predsedov a podpredsedov. Z dôvodu neuskutočneného konsenzu medzi členskými krajinami, ktoré by zavŕšilo rokovanie DDA, vyjadril generálny riaditeľ Pascal Lamy potrebu prejsť od politických vyhlásení ku konkrétnym činom. Za dôležité pri dosiahnutí pokroku označil otázky týkajúce sa SSM, tropických produktoch, bavlny, flexibility v oblasti NAMA, sektorové iniciatívy, subvencie do rybolovu, a duševné vlastníctvo. Vyzdvihol zvyšujúci sa počet regionálnych obchodných dohôd, ktoré časom môžu viesť k multilaterálnym a viedli by k liberalizácii obchodu. Poukázal na potrebu prístupových procesov pri najmenej rozvinutých krajinách. Ak by sa rokovanie DDA úspešne zavŕšilo, znamenalo by to oživenie globálnej ekonomiky. V čase pretrvávajúcej hospodárskej krízy, kedy mnohé krajiny prijali záchranné balíky a aj ochranné obchodné opatrenia, bol vyzdvihnutý význam WTO, ktoré zohralo dôležitú úlohu pri monitorovaní protekcionistických opatrení, ktoré by štáty pod vplyvom krízy mohli zaviesť. V pozadí celej ministerskej konferencii stálo WTO ako prostriedok pomoci na ozdravenie ekonomík

počas hospodárskej a finančnej krízy. Ministri vyjadrili názory, že možný konsenzus a ukončenie DDA by viedli k ekonomickému rastu a zníženiu chudoby. Prioritou sa stávajú LDCs a ich bezcolný a bezkvótový prístup na trh, dôležitými zostávajú otázky týkajúce sa bavlny. Na konferencii ministri rozhodli o uskutočnení ôsmej ministerskej konferencií, ktorá sa bude konať na konci roka 2011. Možnými témami konferencie sa pravdepodobne stanú otázky týkajúce sa klimatických zmien, odstránenie bariér obchodu s environmentálnymi produktmi, potravinovú a energetickú bezpečnosť, vládne obstarávanie, hospodárska súťaž a investície.

4.4 Slovenská republika ako člen WTO

Na základe protokolu o prístupe SR ku GATT sa od 1. januára 1993 stala Slovenská republika zmluvnou stranou GATT. Zánikom GATT sa súčasťou Záverečného dokumentu Uruguajského kola stala Zmluva o zriadení WTO. SR ako pôvodný člen GATT sa stala členom novovznikajúcej organizácie. Zájmy SR vo WTO zastupuje MHSR úzko spolupracujúce s MZV SR, MF SR, MP SR, MDPT SR, MVR SR, MŽP SR, ÚPV SR, ÚVO SR, PMÚ SR, ÚNMS SR. Pri prezentovaní požiadaviek zastupuje SR Ministerstvo hospodárstva vo Výbore 133 Rady EÚ. Počas rokovaní WTO zastupuje EÚ záujmy všetkých členských štátov vrátane záujmov SR.

4.4.1 Zahraníčny obchod SR

Počas sledovaného obdobia v rokoch 2003 až 2008 sa objem, teritoriálna a komoditná štruktúra zahraničného obchodu SR menila. Celkový vývoz a dovoz SR od roku 2003 zaznamenáva nárast, pokles nenastal ani v jednom roku. Ročná zmena nárastu vývozu predstavuje kolísajúcu tendenciu, v roku 2003 sa zaznamenal 22,9 % nárast MO, v roku 2004 predstavoval nárast 11,2%. V porovnaní s rokom 2008 je nárast menší, čo predstavuje 4,6 %. Pri celkovom dovoze SR zaznamenala taktiež stúpajúcu tendenciu počas celého sledovaného obdobia, avšak miera nárastu je kolísajúca. Od roku 2003 až po rok 2006 predstavuje rastúcu ročnú zmenu MO. V rokoch 2007 a 2008 sa znížila ročná zmena dovozu na SR vplyvom hospodárskej a finančnej krízy. Počas celého sledovaného obdobia sa prejavuje negatívna obchodná bilancia, ktorá od roku 2003 po rok 2006 rastie. Od roku 2006 sa obchodná bilancia znižuje. Otvorenosť krajiny a vstup SR do EÚ umožňuje realizovať SR exportnú politiku. Exportná výkonnosť SR od roku 2003 rastie,

jedine rok 2008 zaznamenal pokles o 3,4%. Dovočná náročnosť sa v rokoch 2003 až 2006 zvyšovala, od roku 2007 sa znižuje.

Tab. 7 Ukazovatele vývoja ZO SR

Ukazovateľ	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Vývoz, mld. Eur, b. c.	26,605	29,572	33,015	40,925	47,351	49,545
Ročná zmena, b. c., %	22,9	11,2	11,6	24,0	15,7	4,6
Dovoz, mld. Eur, b. c.	27,438	31,219	35,547	43,421	48,075	50,259
Ročná zmena, b. c., %	10,5	13,8	13,9	22,2	10,7	4,5
Saldo, mil. Eur	-833,17	-1646,42	-2532,70	-2496,18	-723,63	-713,67
HDP, mld. Eur, b. c.	40,580	45,200	49,303	55,089	61,468	67,331
Ročná zmena, b. c., %	10,3	11,4	9,1	11,7	11,6	9,5
Saldo HDP, %	-2,1	-3,6	-5,1	-4,5	-1,2	-1,1
Exportná výkonnosť, % HDP	65,6	65,4	67,0	74,3	77,0	73,6
Dovočná náročnosť, % HDP	67,6	69,1	72,1	78,8	78,2	74,6

Prameň: Gálik, Vplyv SPP a rokovania WTO na zahraničný agropotravinársky obchod SR

4.4.2 Zahraničný agrárny obchod SR

Zahraničný agropotravinársky obchod SR je ovplyvňovaný členstvom SR vo viacerých medzinárodných organizáciách. Po vstupe SR do EÚ musela SR zosúladiť svoje politiky s politikami EÚ a prijať SPP ako aj Všeobecný systém preferencií (GSP). Realizáciu zahranično-obchodnej politiky SR je po vstupe do EÚ ovplyvňovaný prijatým colným režimom, ktorý musia členské štáty akceptovať. Colné bariéry, ktoré SR doteraz realizovala sa pre krajiny EÚ zrušili a zmenili sa aj preferenčné režimy, ktoré SR udržiavala s členmi V4. Dôležité kroky vedúce k spravodlivej a regulárnej hospodárskej súťaže a k obnoveniu zdeformovaného trhu boli spojené s prijatím poľnohospodárskej zmluvy WTO na Uruguajskom kole GATT.

Agrárny obchod SR sa vyznačuje rastúcou tendenciou, od roku 2003 zaznamenal rastúci agrárny dovoz. V porovnaní s rokom 2003 sa agrárny dovoz v roku 2008 viac ako dvojnásobne zvýšil. Agrárny vývoz zaznamenal takisto rastúcu tendenciu, výnimku predstavuje rok 2008, kedy mierne klesol. Aj napriek rastúcej tendencii agrárneho obchodu jeho podiel na celkovom ZO SR je stagnujúci. Podiel agrárneho dovozu na celkovom ZO má rastúcu tendenciu, okrem rokov 2006 a 2008 kedy sa v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi podiel znižuje. Podiel agrárneho vývozu má rastúcu tendenciu, okrem roka 2007, kedy sa zaznamenal pokles.

Tab. 8 Ukazovatele vývoja ZAO SR

Ukazovateľ	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Agrárny dovoz mld. Eur	1,342	1,664	2,222	2,296	2,694	2,897
Agrárny vývoz mld. Eur	0,844	1,142	1,556	1,735	2,000	1,954
Saldo AZO mil. Eur	-497,88	-521,18	-665,74	-560,81	-694,38	-942,97
Podiel agr. vývozu na ZO	4,9%	5,3%	6,3%	5,3%	5,6%	5,8%
Podiel agr. dovozu na ZO	3,1%	3,7%	4,4%	4,0%	4,2%	3,9%

Prameň: Gálik, Vplyv SPP a rokovani WTO na zahraničný agropotravinársky obchod

Pri porovnávaní agrárneho obratu s celkovým zahraničným obratom SR sa dospelo k viacerým záverom. ZO počas sledovaného obdobia rástol, rok 2008 predstavuje 85% nárast s porovnaním roku 2003. Analýzou AZO však vidieť, že agrárny obchod sa od roku 2003 viac ako zdvojnásobil. Podiel celkového AZO na ZO SR má do roka 2006 rastúcu tendenciu, v rokoch 2007 a 2008 predstavuje mierny pokles.

Tab. 9 Vývoj obratu ZO a obratu ZAO SR v r. 2003 – 2008 v mil. EUR

Rok	Obrat ZO	Zmena ZO*	Obrat AZO	Zmena AZO*	Podiel AZO na ZO
2003	54044,9	100%	2185,3	100%	4,04%
2004	60791,0	112%	2806,1	128%	4,62%
2005	68560,8	127%	3778,3	173%	5,51%
2006	84346,7	156%	4030,7	184%	4,78%
2007	95426,9	177%	4694,1	215%	4,92%
2008	99797,7	185%	4851,7	222%	4,86%
Spolu	462968,2		22346,1		4,83%

* Index 2003=100

Prameň: Gálik, Vplyv SPP a rokovani WTO na zahraničný agropotravinársky obchod

4.4.3 Teritoriálna štruktúra ZAO SR

Členstvo SR v EÚ a prijatá SPP výrazne ovplyvňujú slovenský agrárny zahraničný obchod. Z teritoriálneho hľadiska je viditeľný rastúci dovoz z krajín EÚ-27, kedy je nárast badateľný u sledovaného obdobia v rokoch 2003 – 2008. Podiel dovozu z krajín EÚ-27 na celkovom dovoze rastie, v roku 2008 však nárast predstavuje najmenší podiel o 0,1%, naopak najväčší nárast podielu nastal v roku 2005, kedy dovoz z EÚ-27 predstavoval 3% z celkového agrárneho dovozu. Vo vývoze do krajín EÚ-27 nastal pokles v roku 2008 a to o 45,48 mil. EUR. Podiel vývozu do krajín EÚ-27 na celkovom agrárnom vývoze má stagnujúci charakter. Počas sledovaného obdobia striedavo rástol a klesal. Najmenší podiel

predstavoval v roku 2003 88%, a v roku 2007 s 95,9% najväčší podiel na celkovom agrárnom dovoze.

Tab. 10 Teritoriálna štruktúra ZAO SR v mil. EUR

Zoskupenie krajín	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Dovoz						
Celkom	1 341,57	1 663,65	2 222,00	2 295,76	2 694,22	2 897,33
z toho						
EÚ-27	1 089,69	1 395,80	1 931,49	2 005,11	2 408,72	2 593,08
podiel na celk.dovoze (%)	81,2	83,9	86,9	87,3	89,4	89,5
Tretie krajiny spolu	251,88	267,84	290,51	290,68	285,50	304,26
podiel na celk.dovoze (%)	18,8	16,1	13,1	12,7	10,6	10,5
ostatné tretie krajiny ²	209,02	215,83	211,51	231,79	227,21	242,71
podiel na celk.dovoze (%)	15,6	13	9,5	10,1	8,4	8,4
Vývoz						
celkom	843,69	1 142,47	1 556,26	1 734,95	1 999,83	1 954,36
z toho						
EÚ-27	742,81	1 058,82	1 438,79	1 599,42	1 918,64	1 862,51
podiel na celk.dovoze (%)	88,0	92,7	92,4	92,2	95,9	95,3
Tretie krajiny spolu	100,88	83,65	117,51	135,53	81,23	91,85
podiel na celk.dovoze (%)	12,0	7,3	7,6	7,8	4,1	4,7
Ostatné tretie krajiny ²	77,77	56,99	66,22	64,53	48,33	52,35
podiel na celk.dovoze (%)	9,2	5,0	4,3	3,7	2,4	2,7

* Tretie krajiny bez Chorvátska, krajín EUROMED a EZVO.

Prameň: Gálik, Vplyv SPP a rokovani WTO na zahraničný agropotravinársky obchod

Podstatná časť agrárneho obchodu SR sa uskutočňuje na vnútorných trhoch EÚ. V roku 2008 na celkovom dovoze ZAO až 89,5% pripadá na import medzi členskými krajinami. Rozhodujúci podiel majú staré členské krajiny (EU-15). Medzi najväčších importérov zaraďujeme Nemecko, Francúzsko, Holandsko, Belgicko, Španielsko, Taliansko. Z celkového ZAO v roku 2008 až 95,3% pripadá na export medzi krajinami EÚ. K najväčším exportérom zaraďujeme Nemecko, Francúzsko, Holandsko, Belgicko, Španielsko, Taliansko. V rámci EÚ majú krajiny s rozvinutou leteckou a námornou dopravou rozhodujúci podiel na obchode s tretími krajinami – Veľká Británia, Nemecko, Francúzsko, Holandsko, Belgicko, Španielsko, Taliansko. Tieto krajiny predstavujú vstupnú bránu redistribúcie výrobkov spoločenstva s tretími krajinami. V r 2008 sa na celkovom exporte poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov EÚ 27 SR podieľala len 0,54 % na celkovom importe len 0,78 %. SR dosahuje z hľadiska exportu vyšší podiel

² Ostatné tretie krajiny – tretie krajiny, od ktorých je vyňaté Chorvátsko, krajiny EZVO a EUROMED z dôvodu, že SR má s týmito krajinami už uzatvorené asociačné dohody, z ktorých obom stranám dohôd plynú preferenčné výhody vzájomného obchodu.

ako Cyprus, Estónsko, Fínsko, Luxembursko, Lotyšsko, Malta a Slovinsko. Pri porovnaní importu EÚ SR dosahuje väčší podiel ako Cyprus, Estónsko, Bulharsko, Luxembursko, Litva, Malta, Slovinsko, Lotyšsko.

Dovoz ZAO SR v roku 2008 do tretích krajín predstavuje 10,5% podiel, v porovnaní s rokom 2003 sa podiel dovozu do tretích krajín znížil o 8,3%. Vývoz do tretích krajín je realizovaný 4,7% z celkového agrárneho vývozu. Agrárny vývoz roku 2008 sa v porovnaní s rokom 2003 znížil o 7,3%. Na základe sledovaných údajov sa dospelo k záveru, že vývoz do tretích krajín počas sledovaného obdobia má kolísajúcu tendenciu má počas tendenciu. Vývoz v roku 2003 do tretích krajín predstavoval 12% z celkového agrárneho vývozu. Od poklesu, ktorý nastal v roku 2004 sa zaevidoval nárast agrárneho vývozu. V roku 2007 však vývoz klesol, čo môže byť zapríčinené aj hospodárskou krízou. V roku 2008 však vývoz opäť rástol. Z uvedeného vyplýva, že agrárny vývoz do tretích krajín má tendenciu a možnosť rásť. SR má tak možnosť rozširovať vývoz agrárnych výrobkov aj mimo EÚ, čím využije potenciálne možnosti ostatných krajín nakupovať agrárne komodity pochádzajúce zo slovenskej výroby.

4.4.4 Komoditná štruktúra ZAO SR

V roku 2008 SR zaznamenala nárast vývozu hydrogenovaných živočíšnych a rastlinných tukov až o 175%, banánov o 82%, kávy o 57%, repkových semien o 56%, sladu o 52%, sladového výt'azku o 31%, syrov a tvarohu o 22%, cukrovínek neobsahujúcich kakao o 21%, polievok o 16%, pekárskeho tovaru o 8% a slnečnicových semien o 9%. Negatívnu zmenu vývozu, čiže pokles bol zaevidovaný u cigariet o -100%, u repkového cukru o -63%, živých ošípaných -61%, srvátky -58%, škrobov -42%, slnečnicového oleja -40%, pšenici -37%, jačmeňa -33%, vína -29%, koncentrovaného mlieka a smotany -28%, kukurici -27%, sladených nealkoholických nápojov -24%, ostatných cukrov -14% .

Agrárny dovoz sa výrazne zvýšil pri komoditách ako repkový olej o 112%, pšenica o 73%, pokrutiny po extrakcii sójového oleja o 40%, bravčové mäso o 37%, párky, kyslomliečne výrobky o 35%, káva o 28%, syry a tvaroh o 25%, salámy a mäsové výrobky o 22%, banány o 21%, hydínové mäso o 18%, pekársky tovar o 13%, sladené nealkoholické nápoje o 13% a čokoláda o 8%. Naopak pokles dovozu sa eviduje u cigaretách -55%, zemiakov -52%, koncentrovaného mlieka a smotany -42%, ostatných cukrov -40%, kakaových bôbov -41%, prírodného medu -36%, ostatných orechov -28%,

zvieracích čriev a žalúdkov -24%, etylalkoholu s viac ako 80%-tným obsahom alkoholu -14% a kukurici -10%.

Pri analýze agrárneho obchodu SR s tretími krajinami počas sledovaného obdobia v rokoch 2005 - 2008 k najvyvážanejším komoditám do tretích krajín patria: pšenica, čokoláda, slad, jačmeň, prípravky na polievky... (a ďalšie komodity uvedené v tab. 11). Pri porovnaní % podielu na vývoze roku 2005 s rokom 2008 sa najvýraznejšie znížil vývoz pšenice z 22,56% na 0,97%. Ku komoditám, ktorých vývoz klesol patria slad a prípravky na polievky. Výrazný nárast vývozu nastal u komodite čokoláda, kedy sa zo 7% podielu v roku 2005 vývoz zvýšil viac ako dvojnásobne na 15,17% v roku 2008. Nárast vývozu nastal u komoditách ako jačmeň, potravinové prípravky, živá hydina, syry a tvaroh, mlieko a smotana zahustená a živý hovädzí dobytok.

Tab. 11: Najvýznamnejšie komodity slovenského agrárneho vývozu do tretích krajín v období 2005-2008

Kód coln. Sadz.	Názov položky	Hodnota vývozu v rokoch 2005-2008						% podiel na vývoze do tretích krajín	
		2005	2006	2007	2008	Celkom	Ročný priemer	2005	2008
1001	Pšenica	20,69	19,15	0,87	0,86	41,57	10,39	22,56	0,97
1806	Čokoláda	6,42	6,69	12,80	13,41	39,32	9,83	7,00	15,17
1107	Slad	12,91	6,88	4,72	9,96	34,47	8,62	14,08	11,26
1003	Jačmeň	0,99	10,23	4,67	3,32	19,21	4,80	1,08	3,75
2104	Prípravky na polievky	3,93	2,84	2,81	3,61	13,19	3,30	4,29	4,08
2106	Potravinové prípravky	1,08	1,95	3,79	6,00	12,82	3,21	1,18	6,78
0105	Živá hydina	1,97	2,71	3,63	3,93	12,24	3,06	2,14	4,44
0406	Syry a tvaroh	3,67	2,36	1,78	3,76	11,57	2,89	4,01	4,25
0402	Mlieko a smotana zahust.	2,94	1,11	3,07	4,32	11,44	2,86	3,21	4,88
0102	Živý hovädzí dobytok	2,04	2,19	2,62	4,40	11,25	2,81	2,22	4,97

Prameň: Gálik, Vplyv SPP a rokovania WTO na zahraničný agropotravinársky obchod, Gálik, Ročenka agropotravinárskeho zahraničného obchodu SR za rok 2008, vlastné výpočty

Pri analýze dovozu s tretích krajín k najdovážanejším komoditám na SR patria: banány, ostatné orechy, rybacie filé, hydínové mäso, kakaové bôby... (a ostatné uvedené v tab.12). Najvýraznejší pokles dovozu nastal u čokoláde, kedy sa podiel dovozu roku 2005 znížil z 7,42% na 1,91% v roku 2008. Pokles dovozu nastal u komoditách ako ostatné orechy, rybacie filé a potravinové prípravky. Nárast dovozu nastal aj u komoditách: banány, hydínové mäso, kakaové bôby, citrusové plody a káva. Najvýraznejší nárast nastal u dovoze banánov, kedy pri porovnaní rok a2005 s rokom 2008 dovoz stúpol o 5,39%.

Tab. 12: Najvýznamnejšie komodity slovenského agrárneho dovozu z tretích krajín v období 2005-2008

Kód coln. Sadz.	Názov položky	Hodnota dovozu v rokoch 2005-2008						% podiel na vývoze do tretích krajín	
		2005	2006	2007	2008	Celkom	Ročný priemer	2005	2008
		0803	Banány	22,12	24,15	33,32	44,37	123,96	30,99
0802	Ostatné orechy	21,53	20,50	17,07	13,49	72,59	18,15	9,49	4,61
0304	Rybacie filé	10,78	10,94	9,37	9,73	40,82	10,21	4,75	3,32
0207	Hydinové mäso	5,52	8,48	12,91	13,26	40,17	10,04	2,43	4,56
1801	Kakaové bôby	0,00	15,73	14,65	9,33	39,71	9,93	0,00	3,19
0805	Citrusové plody	4,93	7,42	9,34	12,65	34,34	8,59	2,17	4,32
1806	Čokoláda	16,81	5,18	4,49	5,59	32,07	8,02	7,42	1,91
0901	Káva	7,05	8,50	7,68	9,83	33,06	8,27	3,11	3,35
2106	Potravinové príprav.	7,63	8,75	6,55	6,06	28,99	7,25	3,36	2,07

Prameň: Gálik, Vplyv SPP a rokovania WTO na zahraničný agropotravinársky obchod, Gálik, Ročenka agropotravinárskeho zahraničného obchodu SR za rok 2008, vlastné výpočty

Konkurencieschopnosť slovenského AZO s tretími krajinami sa z roka na rok mení. Pri porovnávaní údajov sa brali do úvahy komodity najvýznamnejšie zastupované v obchode s tretími krajinami. Komparatívna výhoda počas celého sledovaného obdobia 2005 – 2008 nastala u pšenici, slade, jačmeni, prípravkoch na polievky, živej hydine, syroch a tvarohu, mlieku a zahustenej smotany, a živom hovädzom dobytku. Komparatívna nevýhoda počas celého obdobia sa zaznamenala u banánoch, ostatných orechoch, hydinovom mäse, citrusových plodoch a káve. U ostatných sledovaných komoditách sa komparatívna výhoda resp. nevýhoda počas obdobia menila.

SR vystupuje ako čistý dovozca počas celého sledovaného obdobia 2005 – 2008 u komodity rybacie filé. U žiadnej inej komodity, ktorá patrí medzi najviac dovážané komodity z tretích krajín SR nevystupuje ako čistý dovozca. Ako čistý vývozca SR vystupuje pri viacerých komoditách. V roku 2008 SR ako čistý vývozca vystupovalo u komoditách ako slad, jačmeň, živá hydina. V roku 2007 bolo SR čistým vývozcom komodít pšenica, živý hovädzí dobytok, v roku 2006 pšenica, slad, jačmeň, živá hydina, živý hovädzí dobytok a v roku 2005 u komodít slad, a živý hovädzí dobytok.

Tab. 13: Konkurencieschopnosť slovenského agrárneho zahraničného obchodu s tretími krajinami (Index RCA)

Kod CS	Komodity	2005	2006	2007	2008
1001	Pšenica	10,42	V	V	6,28
1806	Čokoláda	-0,06	1,02	2,31	2,07
1107	Slad	V	V	10,31	V
1003	Jačmeň	11,80	V	6,61	V
2104	Prípravky na polievky	1,61	1,57	2,86	3,26
2106	Potravinové prípravky	-1,05	-0,74	0,71	1,19
0105	Živá hydina	3,86	V	...	V
0406	Syry a tvaroh	6,37	4,20	3,48	4,08
0402	Mlieko a smotana zahust.	9,56	3,72	3,26	5,82
0102	Živý hovädzí dobytok	V	V	V	7,36
0803	Banány	-9,51	-7,23	-6,12	-8,68
0802	Ostatné orechy	-2,77	-2,86	-1,80	-1,39
0304	Rybacie filé	D	D	D	D
0207	Hydinové mäso	-2,36	-2,01	-4,06	-0,61
1801	Kakaové bôby	0,41	-0,48	0,23	0,04
0805	Citrusové plody	-2,17	-2,29	-1,98	-1,34
1806	Čokoláda	-0,06	1,02	2,31	2,07
0901	Káva	-1,87	-1,73	-0,89	-1,29

Prameň: Gálik, Ročenka agropotravinárskeho zahraničného obchodu za rok 2008, vlastné výpočty

Záver

Výrazná liberalizácia a upravovanie pravidiel medzinárodného obchodu sa začala už za vzniku GATT, kedy sa počas obchodno-colných konferencií uskutočňovala redukcia bariér v medzinárodnom obchode – znižovanie colných sadzieb a netarifných prekážok obchodu. Pokračovanie liberalizácia a zahrnutie nových oblastí upravovania vzťahov v medzinárodnom obchode sa uskutočnilo vznikom WTO.

Predkladaná bakalárska práca sa zaoberá WTO a jej cieľom liberalizovať medzinárodný obchod. WTO vo svojej činnosti rozšírila sféru pôsobenia upravovania medzinárodného obchodu, nielen obchodu s tovarom, ale aj službami, duševným vlastníctvom, investíciami a najmä problémového poľnohospodárstva. Liberalizácia agrárneho obchodu sa stala najväčšou prekážkou dosiahnutia konsenzu signatárskych štátov WTO v tejto oblasti. Počas uskutočnených sedem ministerských konferencií sa dosiahla výrazná redukcia colných sadzieb nielen na priemyselné tovary ale aj na agrárne komodity. Oblasť poľnohospodárstva patrila medzi najproblémovjšie oblasti, rokovania v oblasti liberalizácie agrárneho sektora nie sú stále prijaté konečné závery.

Veľká pozornosť sa v bakalárskej práci venuje šiestej ministerskej konferencii, ktorá sa zaoberala liberalizáciou poľnohospodárstva a medzinárodného obchodu s agrárnymi komoditami. Uskutočnila sa v roku 2005 v Hongkongu a bola tzv. pokračovaním „Rozvojového kola z Dohy“. Poľnohospodárstvo sa stalo najdiskutovanejšou témou, prijali sa opatrenia umožňujúce ďalšiu liberalizáciu a zlepšenie medzinárodného obchodu s agrokomoditami. V oblasti prístupu na trh, vývozných súťaží a domácich podpôr sa prijali závery, ktoré umožnia realizovať zahraničný obchod ale zároveň sa berie do úvahy situácia v rozvojových a málo rozvinutých krajinách. Prijali sa opatrenia, ktoré umožnia týmto krajinám uspieť v konkurenčnom boji s rozvinutými a vyspelými krajinami.

V oblasti domácich podpôr sa pre EÚ stanovili podmienky zníženia OTDS o 75%-80%, oblasť AMS pre EÚ znamená 70% zníženie. Výrazné dovozné podpory deformovali zahraničný agrárny obchod, preto sa dospelo k záveru uskutočniť mieru zníženia v závislosti od vyspelosti krajín, ktorých sa miera zníženia dotýka. V oblasti prístupu na trh prekážku v medzinárodnom obchode predstavovali neúmerne vysoké colné sadzby. Pri stanovení optimálnych colných sadzieb sa vyslovili viaceré varianty. Pri návrhoch o znižovaní ciel sa brali do úvahy návrhy EÚ, USA, G-20, p. Falconera, návrhy celkovej miery zníženia ciel 54% a 60%. Pri návrhu EÚ sa dospelo k záveru, že

u agropotravinárskych výrobkov sa priemerné clo znížilo na 12,1% z pôvodných 22,3%. Návrh G-20 by priniesol zníženie colnej sadzby o 60,7% teda na 8,8%. Návrh USA (max) predstavoval najvýraznejšie zníženie cla až o 80,2% na 4,4%. P. Falconer predniesol posledný návrh redukcie ciel na 8,8%, redukcia o 60,55%. Počas rokovaní o prístupu na trh sa brala do úvahy situácia rozvojových krajín a najmenej rozvinutých krajín. Na základe toho sa prijali opatrenia v oblasti osobitných ochranných opatrení, citlivých výrobkov, špeciálnych výrobkov, osobitnom ochrannom mechanizme. Pri problematike zemepisných označení sa dospelo k potrebe vypracovaniu registra, ktorý obsahuje registrované tradičné výrobky. SR má v súčasnosti registrované komodity ako Skalický trdelník, Slovenská bryndza, Slovenský oštiepok, Slovenská parenica. V rámci vývozných súťaží sa na konferencii stanovili pravidlá v oblasti poskytovania potravinovej pomoci, upravili sa podmienky poskytovania vývozných úverov, postavenie štátnych obchodných podnikoch. U vývozných subvencií sa dospelo k rozhodnutiu, že ich postupné zrušenie by malo nastať do roku 2013 pre rozvinuté krajiny a pre rozvojové krajiny do roku 2016.

Zahraničný agropotravinársky obchod SR je ovplyvňovaný členstvom SR vo viacerých medzinárodných organizáciách. Po vstupe SR do EÚ musela SR zosúladiť svoje politiky s politikami EÚ a prijať SPP ako aj Všeobecný systém preferencií (GSP). Od roku 1995 je SR členom WTO, kedy musí rešpektovať a dodržiavať pravidlá stanovujúce na ministerských konferenciách WTO.

Rok 2008 znamenal pre slovenskú ekonomiku nárast, ekonomika poľnohospodárstva však rástla pomalšie, čo predstavovalo pokles podielu poľnohospodárstva na základných ukazovateľoch národného hospodárstva. Obrat ZO s potravinárskymi a poľnohospodárskymi výrobkami počas celého sled 2003 – 2008 zaznamenal rastúcu tendenciu, avšak dynamika rastu vykazovala počas rokov stagnujúci vývoj. Postavenie slovenského agrárneho zahraničného obchodu sa zhoršuje. Od roku 2006 sa záporné saldo ZAO SR zvyšuje.

Podstatná časť agrárneho obchodu SR sa uskutočňuje na vnútorných trhoch EÚ. V roku 2008 na celkovom dovoze ZAO až 89,5% pripadá na import medzi členskými krajinami, najväčšími importérmi slovenských výrobkov sa stali Nemecko, Francúzsko, Holandsko, Belgicko, Španielsko, Taliansko. Z celkového ZAO v roku 2008 až 95,3% pripadá na export medzi krajinami EÚ. Najviac dovážaných agrárnych komodít na SR pochádzajú z Nemecka, Francúzska, Holandska, Belgicka, Španielska a Talianska.

Dovoz ZAO SR v roku 2008 do tretích krajín predstavuje 10,5% podiel. Vývoz do tretích krajín je realizovaný 4,7% z celkového agrárneho vývozu. Pri analýze agrárneho obchodu SR s tretími krajinami počas sledovaného obdobia v rokoch 2005 - 2008 k najvyvážanejším komoditám do tretích krajín patria: pšenica, čokoláda, slad, jačmeň, prípravky na polievky. Pri analýze dovozu s tretích krajín k najdovážanejším komoditám na SR patria: banány, ostatné orechy, rybacie filé, hydínové mäso, kakaové bôby

Konkurencieschopnosť z veľkej časti ovplyvňuje komoditnú štruktúru agrárneho obchodu. V poslednej časti bakalárskej práci sa pozornosť venuje analýze komparatívnych výhod, resp. komparatívnych nevýhod, ktoré SR vykazuje v obchode ZAO s tretími krajinami. Komparatívnu výhodu resp. nevýhodu analyzuje predkladaná bakalárska práca počas celého sledovaného obdobia 2005 – 2008. Komparatívnu výhodu v sledovanom období vykazuje SR u pšenici, slade, jačmeni, prípravkoch na polievky, živej hydine, syroch a tvarohu, mlieku a zahustenej smotany, a živom hovädzom dobytku. Komparatívna nevýhoda počas celého obdobia sa zaznamenala u banánoch, ostatných orechoch, hydínovom mäse, citrusových plodoch a káve. SR sa čistým dovozcom stalo počas celého sledovaného obdobia konkurencieschopnosti 2005–2008 u dovoze rybacích filé. V roku 2008 SR ako čistý vývozca vystupovalo u komoditách ako slad, jačmeň, živá hydina.

Vstup SR do EÚ ovplyvnil ochranu trhu pred dovozom zo zahraničia. Pred vstupom do EÚ bola priemerná výška colných sadzieb na poľnohospodárske produkty v SR 11,5%, po vstupe do EÚ sa colná sadzba zvýšila na 22,3%, čím sa ochrana SR pred lacnými dovozmi zo zahraničia zvýšila.

Vplyv WTO na medzinárodný obchod je dôležitý v oblasti liberalizácie obchodu. Pre oblasť poľnohospodárstva je však komplikované dosiahnutie liberalizácie, existuje mnoho sfér, kedy počas rokovaní na medzinárodných konferenciách nedošlo ku konsenzu.

Zoznam použitej literatúry

1. BAŇOUCH, Hynek – FEDORKO, Martin. 2000. *Medzinárodní organizace*, 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brne, 2000. s. 254. ISBN 80-210-2474-7.
2. BIELIK, Peter a i 1999. *Ekonomika poľnohospodárstva a európska integrácia*. Autori Jan Hron. 2. preprac. vyd. Nitra : SPU v Nitre ; Praha : Česká zemědělská univerzita, 1999. 262 s. ISBN 80-7137-616-7.
3. ĎURIČOVÁ, Ivona a i. 2009. Podporná politika poľnohospodárstva SR v rokoch 2004 – 2007. In *Ekonomika poľnohospodárstva: vedecké periodikum k otázkam agrárnej ekonomiky a politiky*. Bratislava: VÚEPP, roč. 9, 2009. č.2, s.12, štvrťročník. ISSN 1335-6186
4. EPPING, Randy Ch. 2004 *Průvodce globální ekonomikou*. [z anglického originálu preložil Jiří Foltýn]. Názov anglického originálu: Beginner's guide to the world economy. 1. vyd. Praha : Portál, 2004. 237 s. ISBN 80-7178-825-2.
5. GÁLIK, Jozef. 2010. *Vplyv reformy SPP a rokovani WTO na zahraničný agropotravinársky obchod*. Bratislava: VÚEPP, 2010. s. 94. ISBN 978-80-8058-538-9.
6. GÁLIK, Jozef. 2009. *Vplyv reformy SPP a rokovani WTO na zahraničný agropotravinársky obchod*. Bratislava: VÚEPP, 2010. s. 94. ISBN 978-80-8058-497-9.
7. GÁLIK, Jozef. 2009. *Ročenka agropotravinárskeho zahraničného obchodu SR za rok 2008*. Bratislava: VÚEPP, 2009. s. 55. ISBN 978-80-8058-527-3.
8. GOZORA, Vladimír a i. 2003. *Faktory úspešnosti podnikania v agropotravinárskom komplexe Slovenskej republiky*. 1. vyd. Nitra : Agroinštitút Nitra, 2003. 233 s. ISBN 80-7139-100-X.
9. (a) HAMBALKOVÁ, Mária, 2010. SPU v Nitre, FEM, Prednáška č. 4, Predmet: Medzinárodný obchod. 10. 3. 2010
10. (b) HAMBALKOVÁ, Mária, 2010. SPU v Nitre, FEM, Prednášky z predmetu Medzinárodný obchod. 2010
11. HORSKÁ, Elena a i. 2008. *Internacionalizácia agropotravinárskych podnikov SR*. 1. vyd. Nitra : SPU v Nitre, 2008. 234 s. ISBN 978-80-552-0136-8.
12. KADLEČÍKOVÁ, Mária. 2001. *Harmonizácia slovenského poľnohospodárstva smerom k EÚ vo vybraných oblastiach. Modul 04. Spoločná poľnohospodárska politika*. Nitra : Agroinštitút Nitra, 2001. 232 s. ISBN 80-7139-080-1.
13. LIPKOVÁ, Ľudmila. 2004. *Európska únia*. Bratislava : SPRINT, 2004. 199 s. ISBN 80-89085-23-7.
14. LIPKOVÁ, Ľudmila. 2000. *Medzinárodné hospodárske vzťahy*. Bratislava : SPRINT, 2000. 238 s. ISBN 80-88848-54-7.

-
15. MICHNÍK, Ľubomír a i. 1998. *Zahraničný obchod : ekonomika, stratégia, podnikanie*. Bratislava : Sprint vfra, 1998. 656 s. Nová ekonómia. ISBN 80-8884-31-8
16. MURGAŠ, Ján – BLAAS, Gejza a i. 2001. *Odborné poradenstvo v agropotravinárstve - významný strategický a intenzifikačný nástroj*. Nitra : Agroinštitút Nitra, 2001. 278 s. ISBN 80-7139-085-2.
17. PODOLÁK, Alojz a i. 1996. *Ekonomika poľnohospodárstva a európska integrácia*. Nitra : Vysoká škola poľnohospodárska ; Praha : Česká zemědělská univerzita, 1996. 274 s. ISBN 80-7137-328-1.
18. PODOLÁK, Alojz – SERENČEŠ a i. 2007. *Medzinárodný obchod a formovanie agroobchodnej politiky*. 1. vyd. Nitra : SPU v Nitre, 2007. s. 215. ISBN 978-80-8069-863-8.
19. ROLNÝ, Ivo - LACINA, Lubor. 2008. *Globalizace, etika, ekonomika*. 3. rozš. vyd. Ostrava : Key Publishing, 2008. 281 s. Ekonomie. ISBN 978-80-87071-62-5.
20. SVATOŠ, Miroslav. 2009 *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 367 s., ISBN 978-80-247-2708-0
21. ŠÍBL, Drahoš - ŠAKOVÁ, Beáta. 2002 *Svetová ekonomika : internacionalizácia - integrácia - globalizácia - interdependencia*. 2. dopl. vyd. Bratislava : SPRINT, 2002. 418 s. ISBN 80-88848-98-9.
22. *Aktuálne problémy agrárneho trhu*. Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2000. 209 s. ISBN 80-7137-750-3.

Webová stránka

23. *Spoločná poľnohospodárska politika (SPP)*. 2010 [online] Nitra: Agroinštitút Nitra, aktualizované 2010. [cit. 2010-04-27]. Dostupné na: < http://www.land.gov.sk/sk/index.php?start&language=sk&navID=217&vyklad_id=88 >.
24. *Členstvo Slovenskej republiky*. 2010 [online] Bratislava: Ministerstvo hospodárstva SR, aktualizované 2010. [cit. 2010-04-27]. Dostupné na: <<http://www.mhsr.sk/clenstvo-6594/128279s>>.
25. *Rozvojová agenda z Dohy (DDA)*. 2010 [online] Bratislava: Ministerstvo hospodárstva SR, aktualizované 2010. [cit. 2010-04-27]. Dostupné na: <<http://www.mhsr.sk/rokovanie-rozvojovej-agendy-z-dohy-6598/128283s>>.
26. *Politika kvality*. 2010. [online] Nitra: Agroinštitút Nitra, aktualizované 2010. [cit. 2010-04-27]. Dostupné na: <<http://www.land.gov.sk/politikakvality/index.php?go=6>>.

Prílohy

Príloha 1: Hlavné agropotravinárske komodity slovenského vývozu do tretích krajín

Príloha 2: Hlavné agropotravinárske komodity dovozu na SR z tretích krajín

Príloha 3: Podiel jednotlivých zoskupení krajín na obchode s poľnohospodárskymi a potravinárskymi výrobkami so Slovenskou republikou v rokoch 2003 – 2008

Príloha 4: Zoznam výrobkov v Slovenskej republike ako chránené označenie pôvodu a chránené zemepisné označenie (PDO, PGI)

Príloha 5: Prepočet dovozných cieľ EÚ podľa jednotlivých návrhov ich redukcie v rámci oblasti prístupu na trh WTO

Príloha 1: Hlavné agropotravinárske komodity slovenského vývozu do tretích krajín

Kód coln. Sadz	Názov položky	2003			2004			2005		
		Vývoz v mil. €	Podiel na vývoze v %	Por.	Vývoz v mil. €	Podiel na vývoze v %	Por.	Vývoz v mil. €	Podiel na vývoze v %	Por.
1806	Čokoláda	2,70	3,68	5	7,38	11,72	2	6,42	7,00	4
1107	Slad	23,44	32,01	1	18,72	29,75	1	12,91	14,08	2
2106	Potravin.pripravky	0,42	0,57	32	1,13	1,79	11	1,08	1,18	16
0102	Živý hovädzí dobytok	0,04	0,06	63	0,94	1,50	14	2,04	2,22	10
0402	Mlieko a smotana, koncentrované	5,02	6,86	4	2,39	3,80	6	2,94	3,21	7
0105	Živá hydina	0,67	0,92	20	1,18	1,88	9	1,97	2,14	11
0406	Syry a tvaroh	5,68	7,75	3	3,15	5,01	4	3,67	4,01	6
2104	Prípravky na polievky	7,98	10,90	2	4,41	7,00	3	3,93	4,29	5
1003	Jačmeň	0,28	0,38	37	0,90	1,43	15	0,99	1,08	17
0207	Hydinové mäso	0,00	0,00	110	0,04	0,06	68	0,21	0,23	39
2208	Destiláty, likéry a liehové nápoje	0,01	0,02	94	0,95	1,51	13	1,36	1,48	15
0709	Ostatná zelenina, čerstvá, chladená	0,00*	0,01	101	0,67	1,06	18	1,78	1,94	13
1702	Ost. cukry, vr.laktózy, malt., gluk., frukt., sirupy	0,76	1,04	16	0,19	0,30	40	0,08	0,09	58
1904	Výrobky z obil. získan. napuč., pražen., in obil.	0,42	0,58	31	0,58	0,92	22	0,74	0,80	18
2203	Pivo zo sladu	0,85	1,17	11	0,16	1,84	10	2,47	2,70	9
0802	Ost.škrup.ovoc.čerstvé,sušen.bez škrup.vylúp.	0,52	0,71	24	0,58	0,93	21	0,55	0,60	23
0805	Citrusové plody, čerstvé alebo sušené	0,02	0,02	83	0,15	0,24	42	0,23	0,25	35
1905	Pekársk. tovar, jemn., trvanl. pečivo, i obs.kakao	0,51	0,70	25	0,40	0,63	32	0,37	0,41	30
1005	Kukurica	0,85	1,16	12	0,06	0,10	62	0,02	0,02	81
0103	Živý bravčový dobytok	0,00	0,00	129	0,00	0,00	126	1,55	1,69	14
2302	Oruby vedľ.mlyns.výrob.zvyšky,aglomer.výr.	0,76	1,04	17	2,41	3,83	5	0,72	0,79	19
0401	Mlieko a smotana, nezahust.Bez cukru a slad.	0,79	1,07	14	1,22	1,94	7	0,18	0,19	42
0901	Sladový výťažok	0,70	0,96	19	0,49	0,78	26	0,15	0,17	46
1001	Pšenica a súraž	0,13	0,18	46	0,42	0,66	0	20,69	22,56	1
1704	Cukrovinky, bez kakaa, biela čokoláda	0,61	0,84	22	0,96	1,53	12	1,94	2,12	12
0901	Káva, pražená, dekofein, káv. Šupky, pulpy	2,42	3,30	7	0,81	1,29	16	0,44	0,48	26
2204	Víno z čerst.hrozna, vínny mušt mimo 2209	0,32	0,43	36	0,37	0,59	34	0,23	0,25	36
2103	Príprav.na omáč., príprav.omáčky, horč.múčka	0,09	0,13	52	0,12	0,19	48	0,67	0,73	20
2306	Pokrutiny, in. odp.po extrah. rast. tuk. olej	0,49	0,68	26	0,50	0,80	24	0,29	0,31	32
0101	Kone, somáre, muly a mulice, živé	0,16	0,22	41	0,14	0,22	45	0,14	0,15	49
	Vývoz do tretích krajín spolu	73,24	100,00		62,93	100,00		91,72	100,00	

* 0,00 mil. € = pôvodne 0,2 mil Sk

Pokrač. Prílohy 1: Hlavné agropotravinárske komodity slovenského vývozu do tretích krajín

Kód coln. Sadz	Názov položky	2006			2007			2008		
		Vývoz v mil. €	Podiel na vývoze v %	Por.	Vývoz v mil. €	Podiel na vývoze v %	Por.	Vývoz v mil. €	Podiel na vývoze v %	Por.
1806	Čokoláda	6,69	6,10	5	12,80	17,67	1	13,41	15,17	1
1107	Slad	6,88	6,28	4	4,72	6,52	2	9,96	11,26	2
2106	Potravin.pripravky	1,95	1,78	11	3,79	5,23	5	6,00	6,78	3
0102	Živý hovädzí dobytok	2,19	2,00	10	2,62	3,62	9	4,40	4,97	4
0402	Mlieko a smotana, koncentrované	1,11	1,01	19	3,07	4,23	7	4,32	4,88	5
0105	Živá hydina	2,71	2,47	7	3,63	5,01	6	3,93	4,44	6
0406	Syry a tvaroh	2,36	2,16	9	1,78	2,45	10	3,76	4,25	7
2104	Pripravky na polievky	2,84	2,59	6	2,81	3,88	8	3,61	4,08	8
1003	Jačmeň	10,23	9,33	3	4,67	6,45	3	3,32	3,75	9
0207	Hydinové mäso	0,53	0,48	30	0,06	0,09	65	2,18	2,47	10
2208	Destiláty, likéry a liehové nápoje	2,65	2,42	8	3,96	5,47	4	2,05	2,32	11
0709	Ostatná zelenina, čerstvá, chladená	1,38	1,26	14	1,67	2,31	12	1,79	2,02	12
1702	Ost. Cukry, vr. Laktózy, malt., gluk., frukt., sirupy	1,35	1,23	16	1,19	1,64	16	1,64	1,86	13
1904	Výrobky z obil. Získan. Napuč., pražen., in. Obil.	1,23	1,12	17	1,56	2,15	13	1,64	1,85	14
2203	Pivo zo sladu	1,38	1,26	15	1,16	1,60	17	1,12	1,26	15
0802	Ost. Škrup. Ovoc. Čerstvé, sušen. Bez škrup. Vylúp.	0,55	0,50	29	0,80	1,11	24	1,02	1,15	16
0805	Citrusové plody, čerstvé alebo sušené	0,35	0,32	36	0,37	0,51	38	1,00	1,13	17
1905	Pekársk. Tovar, jemn., trvanl. Pečivo, i obs. Kakao	0,70	0,64	26	0,90	1,24	20	1,00	1,10	18
1005	Kukurica	0,21	0,19	44	0,07	0,10	62	0,97	1,06	19
0103	Živý bravčový dobytok	0,00	0,00	112	0,53	0,73	31	0,93	1,04	20
2302	Oruby vedľ. Mlyns. Výrob. Zvyšky, aglomer. Výr.	1,44	1,31	13	1,69	2,34	11	0,92	1,01	21
0401	Mlieko a smotana, nezahust. Bez cukru a sladidl.	0,19	0,18	47	0,50	0,69	33	0,90	0,99	22
0901	Sladový výťažok	1,54	1,40	12	0,61	0,84	29	0,87	0,97	23
1001	Pšenica a súraž	19,15	17,47	2	0,87	1,20	22	0,86	0,97	24
1704	Cukrovinky, bez kaka, biela čokoláda	0,94	0,86	21	0,92	1,27	18	0,86	0,92	25
0901	Káva, pražená, dekofeinovaná, káv. Šupky, pulpy	0,70	0,64	25	0,90	1,24	19	0,82	0,92	26
2204	Víno z čerstvého hrozna, vinný mušt mimo 2209	0,61	0,56	27	0,55	0,77	30	0,80	0,90	27
2103	Příprav. Na omáč., priprav. Omáčky, horčič. Múčka	0,71	0,65	22	0,29	0,40	40	0,77	0,87	28
2306	Pokrutiny, in. Odp. Po extrah. Rast. Tuk. Olej	0,59	0,54	28	0,83	1,14	23	0,70	0,79	29
0101	Kone, somáre, muly a mulice, živé	0,14	0,13	54	0,10	0,14	56	0,65	0,73	30
	Vývoz do tretích krajín spolu	73,30	100,00		72,43	100,00		88,42	100,00	

Prameň: Gálik, Vplyv reformy SPP a rokovani WTO na zahraničný agropotravinársky obchod.

Príloha 2: Hlavné agropotravinárske komodity dovozu na SR z tretích krajín

Kód coln. Sadz	Názov položky	2003			2004			2005		
		Dovoz mil. €	Podiel na dovoze v %	Por.	Dovoz mil. €	Podiel na dovoze v %	Por.	Dovoz mil. €	Podiel na dovoze v %	Por.
0803	Banány	20,94	11,45	1	27,58	13,68	1	22,12	9,76	1
2008	Konzervované ovocie a orechy	9,11	4,98	4	14,09	6,99	3	15,93	7,03	4
0802	Ostatné orechy	9,17	5,01	3	20,20	10,03	2	21,53	9,49	2
0207	Hydinové mäso	6,07	3,32	8	10,05	4,99	4	5,52	2,43	8
2304	Pokrutiny po extr. Sójového oleja	0,30	0,16	65	0,90	0,45	40	1,59	0,70	32
0805	Citrusové plody	3,19	1,74	17	4,16	2,07	10	4,93	2,17	11
0901	Káva	6,15	3,36	7	5,47	2,72	6	1,05	3,11	7
0304	Rybacie filé	7,85	4,29	5	8,20	4,07	5	10,78	4,75	5
1801	Kakaové bôby	19,29	10,55	2	0,00	0,00	161	0,00	0,00	161
0702	Paradajky, čerstvé, chladené	2,55	1,40	25	3,50	1,74	14	3,79	1,69	18
0806	Hrozno, čerstvé alebo sušené	2,87	1,57	19	3,43	1,70	15	3,87	1,71	16
2202	Sladené nealkoholické nápoje	0,63	0,34	46	2,09	1,04	25	2,10	0,93	26
2106	Potravinové prípravky	7,31	4,00	6	5,47	2,71	7	7,63	3,36	6
0813	Sušené ovocie	2,65	1,45	22	2,46	1,22	22	4,09	1,80	14
2101	Výťažky a esencie z kávy, čaju	5,60	3,06	9	4,39	2,18	9	3,77	1,66	19
1806	Čokoláda	1,59	0,87	29	3,56	1,77	13	16,81	7,42	3
0804	Datle, figy, ananásy, avokáda, mangá	1,89	1,03	27	3,68	1,82	12	5,34	2,35	9
2009	Ovocné a zeleninové šťavy	4,19	2,28	11	3,22	1,60	16	5,20	2,30	10
1604	Konzervované ryby, kaviár	4,26	2,33	10	4,07	2,02	11	3,80	1,67	17
2208	Destiláty, likéry a liehové nápoje	2,55	1,40	23	2,66	1,32	20	3,09	1,36	22
0709	Ostatná zelenina čerstvá	0,67	0,37	45	1,88	0,93	28	2,54	1,12	24
1202	Arašidové oriešky, nepražené	3,70	2,02	14	3,10	1,54	17	4,55	2,01	12
0713	Strukoviny suché, vylúpané	2,95	1,61	18	2,59	1,28	21	2,09	0,92	27
1905	Pekársky tovar	4,01	2,20	13	4,72	2,34	8	4,04	1,78	15
0801	Kokosové, para a kešu orechy	1,27	0,69	35	1,21	0,60	36	1,61	0,71	31
2204	Víno	0,43	0,24	57	0,81	0,40	43	1,24	0,55	35
2103	Prípravky na omáčky	3,32	1,81	16	3,00	1,49	19	2,83	1,25	23
0807	Melóny a papáje	0,50	0,27	52	0,32	0,16	57	0,43	0,19	53
0703	Čibuľa, cesnak, pór, čerstvá	1,49	0,81	30	0,85	0,42	42	1,65	0,73	30
1704	Cukrovinky bez kakaa, biela čokoláda	1,10	0,60	39	1,87	0,93	29	3,19	1,41	20
	Dovoz z tretích krajín spolu	182,87	100,00		201,51	100,00		226,76	100,00	

Pokračovanie Prílohy 2: Hlavné agropotravinárske komodity dovozu z tretích krajín

Kód coln. Sadz	Názov položky	2006			2007			2008		
		Dovoz mil. €	Podiel na dovoze v %	Por.	Dovoz mil. €	Podiel na dovoze v %	Por.	Dovoz mil. €	Podiel na dovoze v %	Por.
0803	Banány	24,15	10,27	1	33,32	13,09	1	44,37	15,15	1
2008	Konzervované ovocie a orechy	14,19	6,03	4	15,07	5,92	3	17,59	6,00	2
0802	Ostatné orechy	20,50	8,72	2	17,07	6,70	2	13,49	4,61	3
0207	Hydinové mäso	8,48	3,61	8	12,91	5,07	5	13,36	4,56	4
2304	Pokrutiny po extr. Sójového oleja	4,06	1,73	17	5,26	2,07	13	12,85	4,39	5
0805	Citrusové plody	7,42	3,16	9	9,34	3,67	7	12,65	4,32	6
0901	Káva	8,50	3,62	7	7,68	3,02	8	9,83	3,35	7
0304	Rybacie filé	10,94	4,65	5	9,37	3,68	6	9,73	3,32	8
1801	Kakaové bôby	15,73	6,69	3	14,65	5,75	4	9,33	3,19	9
0702	Paradajky, čerstvé, chladené	5,12	2,18	13	6,80	2,67	9	8,04	2,75	10
0806	Hrozno, čerstvé alebo sušené	4,97	2,12	14	5,99	2,35	11	7,53	2,57	11
2202	Sladené nealkoholické nápoje	3,17	1,35	22	5,02	1,97	15	7,21	2,46	12
2106	Potravinové prípravky	8,75	3,72	6	6,55	2,57	10	6,06	2,07	13
0813	Sušené ovocie	8,71	2,43	11	4,94	1,94	16	5,99	2,04	14
2101	Výťažky a esencie z kávy, čaju	3,06	1,30	24	3,43	1,35	20	5,81	1,98	15
1806	Čokoláda	5,18	2,20	12	4,49	1,76	17	5,59	1,91	16
0804	Datle, figy, ananásy, avokáda, mangá	5,88	2,50	10	5,06	1,99	14	5,56	1,90	17
2009	Ovocné a zeleninové šťavy	4,69	2,00	15	5,50	2,16	12	5,36	1,83	18
1604	Konzervované ryby, kaviár	3,62	1,54	20	4,44	1,74	18	5,09	1,74	19
2208	Destiláty, likéry a liehové nápoje	3,87	1,65	18	3,77	1,49	19	4,99	1,70	20
0709	Ostatná zelenina čerstvá	2,42	10,30	28	3,23	1,27	23	4,85	1,65	21
1202	Arašidové oriešky, nepražené	3,64	1,55	19	3,15	1,24	25	4,73	1,61	22
0713	Strukoviny suché, vylúpané	2,29	0,97	29	3,16	1,24	24	4,47	1,53	23
1905	Pekársky tovar	3,05	1,30	25	3,26	1,28	21	3,69	1,26	24
0801	Kokosové, para a kešu orechy	1,82	0,78	32	3,69	1,06	27	3,37	1,15	25
2204	Vino	1,78	0,76	33	2,24	0,88	30	3,06	1,04	26
2103	Prípravky na omáčky	3,16	1,35	23	2,98	1,17	26	3,03	1,03	27
0807	Melóny a papáje	1,75	0,74	34	2,02	0,79	34	2,87	0,98	28
0703	Cibuľa, cesnak, pór, čerstvá	3,03	1,29	26	3,25	1,28	22	2,86	0,98	29
1704	Cukrovinky bez kakaa, biela čokoláda	3,26	1,38	21	2,59	1,02	28	2,73	0,93	30
	Dovoz z tretích krajín spolu	235,10	100,00		254,60	100,00		292,93	100,00	

Prameň: Gálik, Vplyv reformy SPP a rokovaní WTO na zahraničný agropotravinársky obchod.

Príloha 3: Podiel jednotlivých zoskupení krajín na obchode s poľnohospodárskymi a potravinárskymi výrobkami so Slovenskou republikou v rokoch 2003 – 2008

		2003		2004		2005		2006		2007		2008	
		v mil. €	v %	v mil. €	v %	v mil. €	v %	v mil. €	v %	v mil. €	v %	v mil. €	v %
Dovoz	Celkom	974	100	1252	100	1735	100	1857	100	2403	100	2789	100
	EÚ-27	971	81,2	1050	83,9	1508	86,9	1622	87,3	2148	89	2497	89,5
	EÚ-15	329	33,8	527	42,1	687	39,6	711	38,3	1083	45,1	1183	42,4
	EÚ-10	456	46,9	518	41,4	811	46,8	901	48,5	1057	44	1296	46,5
	EÚ-2	5	0,6	6	0,5	9	0,5	9	0,5	8	0,3	18	0,6
	Tretie krajiny	183	18,8	202	16,1	227	13,1	235	12,7	255	10,6	293	10,5
Vývoz	Celkom	613	100	859	100	1215	100	1403	100	1783	100	1882	100
	EÚ-27	539	88	797	92,7	1123	92,4	1294	92,2	1711	96	1793	95,3
	EÚ-15	129	21	255	29,7	383	31,5	391	27,8	500	28	520	27,6
	EÚ-10	391	63,8	516	60	716	58,9	865	61,6	1147	64,3	1182	62,8
	EÚ-2	20	3,2	26	3	25	2	38	2,7	63	3,6	91	4,9
	Tretie krajiny	73	12	63	7,3	92	7,6	110	7,8	72	4,1	88	4,7
Saldo	Celkom	-362	100	-392	100	-520	100	-454	100	-619	100	-908	100
	EÚ-27	-252	69,7	-254	64,7	-385	74	-328	72,3	-437	71	-703	77,5
	EÚ-15	-201	55,5	-272	69,3	-305	58,6	-321	70,7	-583	94,1	-663	73,1
	EÚ-10	-66	18,1	-2	0,5	-96	18,4	-36	7,9	90	-15	-114	12,5
	EÚ-2	14	-3,9	20	-5,1	16	-3	29	-6,3	55	-8,9	74	-8,1
	Tretie krajiny	-110	30,3	-139	35,3	-135	26	-125	27,7	-182	29,4	-205	22,5
Obrat	Celkom	1587	100	2111	100	2949	100	3260	100	4186	100	4671	100
	EÚ-27	1331	83,9	1847	87,5	2631	89,2	2915	89,4	3859	92	4290	91,8
	EÚ-15	458	28,9	782	37	1070	36,3	1102	33,8	1583	37,8	1703	36,4
	EÚ-10	847	53,4	1033	48,9	1527	51,8	1766	54,2	2205	52,7	2478	53,1
	EÚ-2	25	1,6	31	1,5	34	1,1	47	1,5	72	1,7	109	2,3
	Tretie krajiny	256	16,1	264	12,5	318	10,8	345	10,6	327	7,8	381	8,2

Prameň: Gálik, Vplyv reformy SPP a rokovania WTO na zahraničný agropotravinársky obchod., Vlastné výpočty

Príloha 4: Zoznam výrobkov v Slovenskej republike ako chránené označenie pôvodu a chránené zemepisné označenie (PDO, PGI)

Názov výrobku	Zápis v SR	Zaevidovanie v EK	Uverejnenie v Úradnom vestníku	Súčasný stav –Dátum zápisu do registra PDO, PGI vedeného EK	Názov združenia
Skalický trdelník	2.8.2005	18.8.2005	21.4.2007, 2007/C88/02	Zápis Skalického trdelníka podľa NARIADENIA KOMISIE (ES) č. 1485/2007 zo 14. decembra 2007, ktorým sa zapisujú niektoré názvy do registra – Skalický trdelník (CHZO) -2007/L330/130	Združenie "Skalický trdelník"
Slovenská bryndza	27.4.2004	22.9.2004	4.10.2007, 2007/C323/10	Zápis Slovenskej bryndze podľa NARIADENIA KOMISIE (ES) č. 676/2008 zo 16. júla 2008, ktorým sa zapisujú niektoré názvy do Registra chránených označení pôvodu a chránených zemepisných Slovenská bryndza (CHZO) – 2008/L189/19	Združenie "Cech bryndziarov"
Slovenský oštiepok (zápis podľa Lisabonskej dohody)	22.11.1967	30.3.2007	19.12.2007, 2007/C308/10	Zápis Slovenského oštiepku podľa NARIADENIA KOMISIE (ES) č. 943/2008 z 25. septembra 2008, ktorým sa zapisujú niektoré názvy do Registra chránených označení pôvodu a chránených zemepisných označení- Slovenský oštiepok (CHZO) Dohoda s poľskou stranou o nenamietaní Slovenského oštiepka.	Slovenský mliekarenský zväz
Slovenská parenica	23.6.2005	19.7.2005	24.10.2007, 2007/C249/13	Zápis Slovenskej parenice podľa nariadenia Komisie (ES) č. 656/2008 z 10. júla 2008, ktorým sa do Registra chránených označení pôvodu a chránených zemepisných označení zapisujú určité názvy Slovenská parenica (CHZO) - 2008/L183/15	Združenie "Cech bryndziarov"
"Oravský korbáčik"		30.10.2007		Dňa 30.10.2007 KOM uvedenú prihlášku zaregistrovala. V súčasnosti prebieha pripomienkové konanie zo strany EK.	Združenie "Zázrivských korbáčikárov"
"Tekovský salámový syr"		14.4.2008		Dňa 9.6.2009 EK vyzvala SR o prepracovaní špecifikácie a opätovné zaslanie na EK	Slovenský mliekarenský zväz

Prameň: MP SR, Politika kvality.

Príloha 5: Prepočet dovozných ciel EÚ podľa jednotlivých návrhov ich redukcie v rámci oblasti prístupu na trh WTO

Kód CS	Komodita	Zmluvné ciele SR v r. 2000	Zmluvné ciele EÚ ad valorem v roku 2000	Návrh EÚ		Návrh USA		Návrh krajín G-20	Kompromi s. návrh Falconera	60% redukcia (cieľ 2)	54% redukcia (cieľ 2)	Celk. 54% redukcia dovozných ciel		
				Variant 1 1)		Min	Max					Citlivé položky SR 3)	Citlivé položky EÚ 4)	Citlivé položky EÚ 5)
				Variant 1 1)	Variant 2 2)									
0101	Kone, somáre, muly a muľice, živé	3,2	6,0	3,9	3,9	2,7	2,1	3,3	3,0	2,5	3,0	3,6	2,1	3,2
0102	Živý hovädzí dobytok	65,4	57,9	28,4	28,4	9,1	6,0	16,3	18,5	14,6	18,1	24,2	31,4	20,2
0103	Živý bravčový dobytok	21,3	10,8	7,0	7,0	4,0	3,0	5,1	4,8	3,9	4,8	5,9	3,2	5,1
0104	Ovce a kozy živé	40,4	34,8	18,5	18,5	8,0	5,3	11,5	12,2	9,7	12,1	15,7	29,3	29,4
0105	Kohuty, sliepky, kačice, husi, morčaky, perlic., živé	7,9	10,2	6,7	6,7	4,2	3,2	5,2	4,8	4,0	4,8	5,9	3,3	5,1
0106	Ostatné živé zvieratá	0,0	3,4	2,2	2,2	1,5	1,2	1,9	1,7	1,4	1,7	2,0	1,2	1,8
0201	Hovädzie mäso čerstvé alebo chladené	34,0	97,2	41,6	97,2	14,6	9,7	24,3	29,2	97,2	97,2	82,7	82,7	32,1
0202	Hovädzie mäso mrazené	34,0	117,6	47,1	117,6	17,6	11,8	29,4	35,3	117,6	117,6	100,0	100,0	38,8
0203	Bravčové mäso čerstvé, chladené alebo mrazené	38,5	25,8	14,6	14,6	7,4	5,0	11,5	11,0	8,8	11,0	13,6	22,0	12,8
0204	Baranie, kozie mäso, čerstvé, chladené, mrazené	61,9	73,1	35,1	35,1	12,6	8,2	21,5	23,9	19,0	23,5	31,2	62,1	62,1
0205	Konšké mäso, mäso Somár, mul...	0,0	5,1	3,3	3,3	2,3	1,8	2,8	2,6	2,1	2,6	3,1	1,8	2,7
0206	Jedlé droby, hov., brav., baran., kozie, konšké	2,2	24,3	9,8	9,8	3,8	2,5	6,2	7,4	5,7	7,1	9,8	20,4	8,1
0207	Mäso, jedlá droby hyd. č. 0105 čerst., chlad., mraz	20,8	25,6	14,9	25,6	7,7	5,4	11,0	10,7	25,6	25,6	21,7	16,2	13,7
0208	Ostatné mäso, jedlé droby, čerst., chlad., mrazené	0,0	5,0	3,3	3,3	2,3	1,8	2,8	2,5	2,1	2,5	3,0	1,8	2,7
0209	Brav. slan. tuk, čerst., chlad., mraz., nasol., suš., úd.	20,0	30,6	18,6	18,6	9,9	6,8	12,9	12,6	10,3	12,6	15,6	8,0	13,5
0210	Mäso a droby nasolené, sušené	32,1	31,4	16,9	16,9	8,9	6,3	12,4	12,4	9,9	12,3	15,6	7,9	13,4
0301	Živé ryby	1,8	6,8	4,4	4,4	3,1	2,4	3,8	3,4	2,9	3,4	4,1	2,4	3,6
0302	Ryby čerst., chlad. S výnim. Rybac. Filé a č. 0304	0,0	13,3	8,7	8,7	5,5	4,2	6,8	6,3	5,2	6,3	7,7	6,9	6,7
0303	Ryby čerst., mraz. S výnim. Rybac. Filé a č. 0304	0,0	14,0	9,1	9,1	5,6	4,2	7,0	6,6	5,3	6,6	8,0	8,3	7,0
0304	Rybacie filé a iné, mleté, čerst., chlad., mrazené	0,0	9,8	6,4	6,4	4,4	3,4	5,4	4,9	4,1	4,9	5,9	3,7	5,2
0305	Ryby sušen., nasol., úden., ryby, ryb. múčky, mučky...	0,0	13,5	8,8	8,8	6,0	4,7	7,4	6,8	5,6	6,8	8,1	6,0	7,2
0306	Korovca živá, čerst., chlad., zmrazen., sušen., nasol.	0,0	11,0	7,2	7,2	5,0	3,9	6,1	5,5	4,6	5,5	6,6	3,9	5,8
0307	Mäkkýše, vod. Bezstav. Živé, čer., chlad., zmraz., suš.	0,0	7,2	4,7	4,7	3,3	2,5	4,0	3,6	3,0	3,6	4,3	2,5	3,8
0401	Mlieko a smotana, nezahusť. Bez cukru a sladidl.	27,0	76,0	34,5	34,5	13,6	8,9	22,5	25,0	19,7	24,5	32,6	13,6	27,3
0402	Mlieko a smotana, zahusť. Bez cukru a sladidl.	35,3	78,1	36,1	36,1	13,5	8,9	23,7	26,0	20,6	25,5	33,8	16,3	28,3
0403	Čmar, kysl. Ml., smot., jogurt aj zahusť. Ochut	24,6	62,4	28,7	28,7	12,4	8,5	19,5	21,3	16,8	20,9	27,5	11,9	23,1
0404	Srvaťka aj zahusť., s cukr., slad. + ost. Ml. výr.	15,0	100,8	43,0	43,0	16,8	11,3	27,8	31,9	24,8	31,1	42,0	16,8	34,9
0405	Maslo a iné tuky, oleje z mlieka, nátier. Z tuk	55,8	103,1	44,5	103,1	15,5	10,3	26,5	31,3	103,1	103,1	87,6	70,3	74,8
0406	Šrvy a tvaroh	8,8	46,6	24,6	24,6	10,4	6,7	17,5	17,7	14,3	17,6	22,4	37,9	22,0
0407	Vtacie vajcia, v škrup., čerst., konzerv., varené	9,9	29,4	16,2	16,2	6,9	4,9	9,8	10,4	8,2	10,2	13,4	19,3	11,3
0408	Vtacie vajce bez škrup., čerst., suš., var., zmrzav. S cukr	17,0	27,3	14,7	14,7	6,5	4,1	10,4	10,4	8,5	10,4	13,2	23,2	11,3
0409	Prírodný med	17,0	17,3	11,2	11,2	7,8	6,1	9,5	8,7	7,3	8,7	10,4	6,1	9,2
0410	Výrobky živočíšneho pôvodu jedlé inde neuvied.	10,0	7,7	5,0	5,0	3,5	2,7	4,2	3,9	3,2	3,9	4,6	2,7	4,1
0501	Vlasy, nesprac. Prané, zbav. Tuku, odpad vlasťov	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0502	Štetiny, chlpy dom. Ošip. Aj div., jazveč. Odpad	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0503	Vlase. Odpad., v závit. S podlož. Bez podlož.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Pokračovanie Prílohy 5: Prepočet dovozných ciel EÚ podľa jednotlivých návrhov ich redukcie v rámci oblasti prístupu na trh WTO

Kód CS	Komodita	Zmluvné ciele SR v r. 2000	Zmluvné ciele EÚ ad valorem v roku 2000	Návrh EÚ		Návrh USA		Návrh krajín G-20	Kompromit s. návrh Falconera	60% redukcia (cieľ 2)	54% redukcia (cieľ 2)	Celk. 54% redukcia dovozných ciel		
				Variant 1	Variant 2	Mfn	Max					Citlivé položky SR	Citlivé položky EU 4)	Citlivé položky EU 5)
0601	Hľuzy, cib., veget. kľud., vegetač. kvety, in. č. 1212	0,8	5,2	3,4	3,4	2,3	1,8	2,9	2,6	2,2	2,6	3,1	1,8	2,7
0602	Ost. živé rastliny, odrážky, vrúbľa, podhubia	1,1	6,3	4,1	4,1	2,8	2,2	3,5	3,1	2,6	3,1	0,7	0,4	0,6
0603	Rezané kvety, čerst., sušené, biele, fareb. napust.	8,4	10,2	6,7	6,7	4,6	3,6	5,6	5,1	4,3	5,1	0,0	0,0	0,0
0604	Listie, machy, líšaj. čerst., sus., biele, fareb. napust.	0,6	3,1	2,0	2,0	1,4	1,4	1,7	1,6	1,3	1,6	0,3	0,2	0,3
0701	Zemniaky, čerstvé, chladené	42,3	9,0	5,8	5,8	4,0	3,1	4,9	4,5	3,8	4,5	5,4	4,1	5,4
0702	Paradajky, čerstvé, chladené	4,2	50,0	27,5	27,5	12,5	7,5	20,7	20,3	16,3	20,3	25,3	42,5	42,5
0703	Cibuľa, šalot., cesnak, por. iná cesn. zel., cer. chl.	8,6	19,1	11,3	11,3	6,3	4,4	8,2	8,0	6,7	8,0	9,9	12,3	8,5
0704	Kapusta, karf., kel a pod. Brassica, čerst., chl. chl.	8,0	11,5	7,5	7,5	5,2	4,0	6,3	5,7	4,8	5,7	6,9	4,0	6,1
0705	Hľavkový šalát, čakanka, čerstvá, chl. chl.	7,9	10,7	6,9	6,9	4,8	3,7	5,9	5,3	4,5	5,3	6,4	3,7	5,7
0706	Mrkva, okrúhlica, pod. jedlé korene, čerst., chl. chl.	10,0	12,8	8,3	8,3	5,8	4,5	7,0	6,4	5,4	6,4	7,7	5,6	7,5
0707	Uhorčky, nakladačky, čerstvá, chl. chl.	7,3	60,9	30,9	30,9	10,1	6,9	16,2	18,9	14,6	18,3	25,0	36,6	20,7
0708	Strukoviny, vylúp., čerst., chl. chl.	11,8	10,7	7,0	7,0	4,8	3,8	5,9	5,4	4,5	5,4	6,4	3,8	5,7
0709	Ostat. zelenina, čerst., chl. chl.	2,2	10,4	6,8	6,8	4,4	3,3	5,4	5,0	4,1	5,0	3,5	2,3	3,4
0710	Zelenina, varená vo vode, v pare, zvrz.	3,9	14,1	9,1	9,1	6,3	4,9	7,7	7,0	5,9	7,0	8,4	4,9	7,5
0711	Dočasne konzerv. zelenina nevhod. na výživu	2,1	10,3	6,7	6,7	4,4	3,4	5,5	5,0	4,2	5,0	2,1	8,8	1,9
0712	Zelenina sus. rozrez., rozdrven., v prášku, neupr.	2,3	9,5	6,2	6,2	4,3	3,3	5,2	4,7	4,0	4,7	5,7	4,1	5,5
0713	Strukoviny suché, vylúp., ošúp., drvené	0,3	0,8	0,5	0,5	0,4	0,3	0,4	0,4	0,3	0,4	0,2	0,1	0,1
0714	Koren. manioková, pod. ob. škrob. inulin, čerst., sus.	0,0	29,4	14,4	14,4	7,2	5,0	10,1	10,6	8,5	10,5	3,7	21,6	24,2
0801	Kokos, para., akaz. orech, čer., sus., ošúp. bez škr.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0802	Ost. škrop. ovoc. čerstvé, sušené, bez škrup., vylúp.	0,0	2,7	1,7	1,7	1,2	0,9	1,5	1,3	1,1	1,3	1,3	1,0	1,3
0803	Banány, vrátane plantajnov, čerstvé, sušené	0,0	49,7	22,6	22,6	10,7	7,6	15,6	17,0	13,5	16,7	5,9	5,9	5,9
0804	Citrusové plody, čerst. alebo sušené	0,0	5,0	3,3	3,3	2,3	1,8	2,8	2,5	2,1	2,5	0,6	0,3	0,5
0805	Hrozno, čerst. alebo sušené	0,0	21,4	12,7	12,7	8,0	5,8	10,2	9,6	7,7	9,6	2,2	6,0	6,1
0806	Melóny (vrát. vodných), papája, čerst.	20,6	9,9	6,5	6,5	4,2	3,2	5,2	4,8	3,9	4,8	5,8	4,1	5,7
0807	Jablík, hrúšky a duľa čerstvé	5,3	5,9	3,8	3,8	2,6	2,1	3,2	2,9	2,5	2,9	1,8	1,0	1,6
0808	Jablík, hrúšky a duľa čerstvé	7,6	30,4	16,8	16,8	9,6	6,6	13,8	13,1	10,4	13,1	16,2	13,1	17,2
0809	Marhule, čerešne, višne, broskyne, šlivky, čerstvé	4,8	20,5	12,7	12,7	7,4	5,4	9,9	9,4	7,5	9,4	11,5	8,8	11,1
0810	Ostatné ovocie, čerstvé	2,4	7,3	4,7	4,7	3,3	2,6	4,0	3,6	3,1	3,6	4,1	2,4	3,6
0811	Ovoc., orech, varen. vode, pát, zmrazen. cukor, slad	5,8	16,0	10,4	10,4	6,5	4,9	8,1	7,5	6,2	7,0,5	5,2	3,0	4,6
0812	Ovocie, orechy, doc. konzervované, nev. na poživ.	2,3	8,4	5,4	5,4	3,8	2,9	4,6	4,2	3,5	4,2	1,1	0,6	0,9
0813	Ovocie sušené, iné č. 0801-0806, zmesi sus. or. ov.	0,5	5,2	3,4	3,4	2,3	1,8	2,8	2,6	2,2	2,6	0,7	0,4	0,6
0814	Šupky cit. pl. amel., čerst., zmraz., dočas. konzerv.	0,0	1,6	1,0	1,0	0,7	0,6	0,9	0,8	0,7	0,8	0,0	0,0	0,0
0901	Káva, pražená, dekoferoinovaná, kávy, šupky, pulpy	1,5	6,1	3,9	3,9	2,7	2,1	3,3	3,0	2,5	3,0	0,0	0,0	0,0
0902	Čaj, tiež aromatizovaný	0,0	0,8	0,5	0,5	0,4	0,3	0,4	0,4	0,3	0,4	0,0	0,0	0,0
0903	mate	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0904	Koren. rođ. Piper, papri. r. Capsicum, sus. drv. práš	4,0	2,3	1,5	1,5	1,0	0,8	1,3	1,2	1,0	1,2	0,0	0,0	0,0
0905	Vanilka	0,0	6,0	3,9	3,9	2,7	2,1	3,3	3,0	2,5	3,0	3,6	2,1	3,2
0906	Škorica a kvety škoricovníka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0907	Klinčeky (plody, kvety, stopy)	0,0	8,0	5,2	5,2	3,6	2,8	4,4	4,0	3,4	4,0	0,0	0,0	0,0
0908	Musičkové oriešky, musičkat. kvet. amony, kardamony	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0909	Semená anizu, badianu, fenik. kor., rasec, bobul.	4,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0910	Dumbier, šafrán, kurkuma, bobkový list, kari, ost	0,0	3,5	2,3	2,3	1,6	1,2	1,9	1,8	1,5	1,8	2,1	1,2	1,9

Pokračovanie Prílohy 5: Prepočet dovozných ciel EÚ podľa jednotlivých návrhov ich redukcie v rámci oblasti prístupu na trh WTO

Kód CS	Komodita	Zmluvné clá v SR v roku 2000	Zmluvné clá v EÚ ad valorem v roku 2000	Návrh EÚ		Návrh USA		Návrh krajín G-20	Kompromit sný návrh Falconera	60% redukcia ciel 2)	54% redukcia ciel 2)	Celková 54% redukcia dovozných ciel			
				Variant 1 1 (Variant 2 2)		Min	Max					Citlivé položky SR 3)	Citlivé položky EU 4)	Citlivé položky EÚ 5)	
				Variant 1 1	Variant 2 2)										
1001	Pšenica a siraž	17,7	50,0	26,8	26,8	11,1	7,1	17,3	18,0	14,4	17,8	23,0	34,4	37,0	
1002	Raž	21,2	64,5	32,2	32,2	9,7	6,4	22,6	23,2	19,3	23,2	29,7	13,5	23,1	
1003	Jacmeň	21,2	54,8	28,4	28,4	10,2	6,5	21,2	21,1	17,2	21,1	26,6	46,6	46,6	
1004	Ovos	21,2	69,9	35,0	35,0	7,0	24,5	25,2	21,0	25,2	21,0	32,2	14,7	27,3	
1005	Kukurica	2,8	13,4	6,9	6,9	10,5	1,7	4,9	5,0	4,2	5,0	6,4	11,4	11,4	
1006	Ryža	0,0	40,8	22,0	22,0	2,4	6,3	16,3	16,2	12,8	16,1	5,6	34,7	34,7	
1007	Zrná ciroku	0,0	46,9	23,9	23,9	9,8	5,5	12,7	14,7	11,4	14,3	19,4	38,2	38,8	
1008	Pohánka,proso,lesknica kanadská,ost.obilie	1,3	14,2	9,2	9,2	8,0	3,9	6,7	6,3	5,1	6,3	7,7	7,3	6,8	
1101	Pšeničná múka, múka zo siraže	25,0	57,6	30,4	30,4	5,3	8,6	18,8	20,1	15,9	19,8	25,8	11,4	21,8	
1102	Krupica,aglomer.vyrob.z obil.v tvare val.pod.	14,1	22,5	13,5	13,5	13,0	6,1	11,3	10,5	8,6	10,5	11,2	6,2	9,8	
1103	Obilné zrná inak sprac. v vln. C. 1006 ob.kličky	13,8	34,2	19,6	19,6	8,4	7,0	14,8	14,3	11,5	14,3	17,7	9,1	15,3	
1104	Obilné zrná inak sprac. v vln. C. 1006 ob.kličky	15,5	40,5	22,0	22,0	9,9	6,8	15,0	15,2	12,3	15,1	19,3	10,1	16,4	
1105	Múka,krupica,vložky,granuly+pellety zo zemiak.	10,0	12,2	7,9	7,9	10,1	4,3	6,7	6,1	5,1	6,1	7,3	4,3	6,5	
1106	Múka,krup.zo suš.struk.č.0713,kor.hfuz.č.0714	0,0	19,9	12,0	12,0	5,5	4,6	69,5	9,0	7,2	9,0	3,1	2,7	3,0	
1107	Slad,tiež pražený	16,6	46,0	25,2	25,2	6,6	7,5	18,3	18,1	14,7	18,1	22,7	11,2	19,5	
1108	Škroby,imulín	36,4	38,7	21,7	21,7	11,4	6,9	14,7	14,9	11,9	14,8	16,1	9,1	21,6	
1109	Pšeničný lepok,tiež sušený	15,0	39,3	21,6	21,6	10,3	9,8	17,7	16,9	13,4	16,9	20,8	11,0	18,1	
1201	Sojové bôby,drvené	0,0	0,0	0,0	0,0	13,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
1202	Araš.oriešky,nepraž.tepel.neupr.,lípané,drvené	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
1203	Kopra	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
1204	Lianové semená,tiež drvené	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
1205	Slamená repky,sem.rep.olejky,drvené	35,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
1206	Slnečnicové semená,i drvené	29,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
1207	Ost.olejnaté semená,olej plody,drvené	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
1208	Múka,krup.z olej.sem.plod,bez horč.múky+krup	0,0	2,3	1,5	1,5	1,0	0,8	1,2	1,1	0,9	1,1	1,4	0,8	1,2	
1209	Semeš,plody,výtrusy na stálie	0,8	2,0	1,3	1,3	0,9	0,7	1,1	1,0	0,9	1,0	1,2	0,7	1,1	
1210	Chmeľ,šušičky čer.,suš.dr.,v praš.val.,gul..	9,0	5,8	3,8	3,8	2,6	2,0	3,2	2,9	2,4	2,9	3,5	2,0	3,1	
1211	Rastl.,časť,sem.plod,použ.parf.lek.,čerst.,suš.	0,0	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	
1212	Svätojánsky chlieb,cukr.repa,čerst.suš.,v praš.	4,0	26,0	11,9	11,9	5,3	3,6	7,9	8,7	6,9	8,5	10,6	4,4	8,9	
1213	Slama,plavý nesp.,porez.,poml.lisov.,aglom.,valc.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
1214	Kvaka,krmov.korene,seno,pod.,aglom.,valc.,gulič.	0,0	1,5	0,9	0,9	0,7	0,5	0,8	0,7	0,6	0,7	0,9	0,5	0,8	
1301	Selak,živica,glejo-živ.balzam,y.prirodné	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
1302	Rastlin.šťava,výf.paktinové lat.ost.silicy,up.	0,9	2,7	1,7	1,7	1,2	0,9	1,5	1,3	1,1	1,3	1,5	0,9	1,3	
1401	Rastl.mater.použív.vyr.košikrask.,pletén.tovar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
1402	Rastl.mater.použív.na vypechavan.na podl.in.hm.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
1403	Rastl.mater.použív.vyr.metiel,kief,zväz.spľať	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
1404	Rastl.výrobky inde neuvedené,nezahrnuté	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
1501	Bravč.tuk a hydín.tuk iný ako 0209 al.1503	13,2	14,2	8,2	8,2	5,3	3,9	6,8	6,4	5,1	6,4	7,8	4,2	6,8	
1502	Loj hovädzi, ovčí al.kozi iný ako č. 1503	8,0	1,6	1,0	1,0	0,7	0,6	0,9	0,8	0,7	0,8	1,0	0,6	0,8	
1503	Staartin z brav.masť,olej,neemulj.,nezmieš.,neup.	4,0	2,9	1,9	1,9	1,3	1,0	1,6	1,4	1,2	1,4	1,7	1,0	1,5	
1504	Tuky,oleje z ryb,mors.cicav.rafin.,chem.neup.	0,0	4,2	2,7	2,7	1,9	1,5	2,3	2,1	1,8	2,1	2,5	1,5	2,2	
1505	Tuk z ovč.vlny,tuk.látky z naho zisk.,lanolin	7,0	1,9	1,0	1,0	0,7	0,6	0,9	0,8	0,7	0,8	1,0	0,6	0,8	
1506	Ost.živoc.tuky,oleje,frakcie,rafin.,chem.neupr.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	

Pokračovanie Prílohy 5: Prepočet dovozných ciel EÚ podľa jednotlivých návrhov ich redukcie v rámci oblasti prístupu na trh WTO

Kód CS	Komodita	Zmluvné clá v SR v roku 2000	Zmluvné clá v EÚ ad valorem v roku 2000	Návrh EÚ		Návrh USA		Návrh krajiny G-20	Kompromit sný návrh Falconera	60% redukcia ciel 2)	54% redukcia ciel 2)	Celková 54% redukcia dovozných ciel		
				Variant 1 1	Variant 2 2)	Min	Max					Citlivé položky SR 3)	Citlivé položky EU 4)	Citlivé položky EÚ 5)
1507	Sójový olej,jeho frakcie,rafinov.,chem.neupr.	0,0	6,1	3,9	3,9	2,7	2,1	3,3	3,0	2,6	3,0	0,0	0,0	0,0
1508	Arašídový olej,jeho frakcie,rafinov.,chem.neupr.	0,0	5,3	3,4	3,4	2,4	1,8	2,9	2,6	2,2	2,6	2,2	1,3	1,9
1509	Olivový olej,jeho frakcie,rafinov.,chem.neupr.	0,0	61,1	31,4	31,4	10,9	7,0	21,4	22,0	18,3	22,0	28,1	12,8	23,8
1510	Ost.oleje,získ.z oliv,rafinov.,chem.,neupr.	1,0	100,2	44,1	44,1	15,0	10,0	25,0	30,1	23,0	29,0	40,1	15,0	33,1
1511	Palmový olej,jeho frakcie,rafinov.,chem.neupr.	3,7	6,9	4,5	4,5	3,1	2,4	3,8	3,5	2,9	3,5	0,0	0,0	0,0
1512	Sleučnicový olej	12,0	6,5	4,2	4,2	2,9	2,3	3,6	3,2	2,7	3,2	1,5	0,9	1,3
1513	Kokosový olej,ol.palmov.jad.,rafin.,che.neupr	1,6	8,9	5,8	5,8	4,0	3,1	4,9	4,4	3,7	4,4	0,0	0,0	0,0
1514	Repkový al.horčíc.olej,frakcie,raf.chem.neupr.	25,4	6,1	3,9	3,9	2,7	2,1	3,3	3,0	2,6	3,0	1,4	0,8	1,3
1515	Ostatné rastlinné tuky,oleje tuhé raf.chem.neupr.	3,1	5,1	3,3	3,3	2,3	1,8	2,8	2,5	2,1	2,5	2,4	1,4	2,1
1516	Tuky,oleje rastlin.,živočiš.,ich frakcie,raf.	12,9	9,4	6,1	6,1	4,2	3,3	5,1	4,7	3,9	4,7	2,0	1,2	1,8
1517	Margarín,zmesi a príp.živ.+rast.olej+tuk	27,7	19,5	12,0	12,0	6,9	4,9	9,5	8,9	7,2	8,9	7,4	4,4	6,5
1518	Živoč.,rast.tuky,oleje,varené,oxid.iné.č.1516	5,0	5,6	3,6	3,6	2,5	1,9	3,1	2,8	2,3	2,9	3,3	1,9	3,0
1520	Glycerol surový,glycerolové vody a lúhy	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1521	Rastlinné vosky,všetli.iné.vorvanina,raf.farb.	0,0	0,5	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2	0,3	0,0	0,0	0,0
1522	Degras,zvyšky po spracov. Živoč.tukov,voskov	0,0	29,0	15,2	15,2	5,8	3,8	8,7	9,6	7,7	9,5	12,5	5,3	10,5
1601	Párky,salámy,pod.výrobky z mäsa,drobov,krvi	18,0	37,4	21,1	21,1	10,4	6,6	15,6	15,2	12,4	15,2	19,0	29,2	16,4
1602	Iné prípr.a konzervy z mäsa,drobov,krvi	17,5	22,8	13,5	13,5	7,6	5,5	9,8	9,5	7,8	9,5	11,8	11,4	10,2
1603	Výťaž.šřavy z mäsa,ryb,kórovč.,in.vod.bezstav.	0,0	4,3	2,8	2,8	1,9	1,5	2,3	2,1	1,8	2,1	2,6	1,5	2,3
1604	Príprav.,konzerv.z ryb,kaviar,náhrad.ryb,ikšiar.	0,0	18,4	12,0	12,0	6,8	4,9	8,6	8,6	6,5	8,6	10,4	6,7	9,1
1605	Kórovč.,mliekyše,ost.vod.bezstav.upr.v konzerv.	0,0	17,6	11,5	11,5	6,2	4,5	8,0	8,7	6,1	8,7	10,4	9,6	9,2
1701	Tstiny,ov. al.repný cukor,chem.čist.sacharóza	60,7	150,2	60,1	150,5	22,5	15,0	37,5	45,1	150,2	150,2	127,7	127,7	27,8
1702	Ost.cukry,vr.lakt.ézy,malt.,gluk.,frukt.,sirupy	37,8	27,3	14,2	14,2	6,7	4,7	10,1	10,3	8,3	10,2	13,0	8,7	13,0
1703	Melasy získané extrah.al.refináciou cukru	35,0	4,4	2,8	2,8	2,0	1,5	2,4	2,2	1,8	2,2	1,2	0,7	1,0
1704	Cukrovinky bez kakaa,biela čokoláda	12,7	17,5	11,4	11,4	7,3	5,5	9,0	8,3	6,9	8,3	10,1	5,7	8,9
1801	Kakaové bôby,i.v zlomkoch,surové pražené	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1802	Kakaové škrup.,šupky,ost.kakaové odpaťy	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1803	Kakaová hmota,i.odtučená	5,1	9,6	6,2	6,2	4,3	3,4	5,3	4,8	4,0	4,8	2,9	1,7	2,5
1804	Kakaové maslo,tuk,olej	1,2	7,7	5,0	5,0	3,5	2,7	4,2	3,9	3,2	3,9	4,6	2,7	4,1
1805	Kakaový prášok bez cukru al.iných sladidiel	8,5	8,0	5,2	5,2	3,6	2,8	4,4	4,0	3,4	4,0	0,0	0,0	0,0
1806	Čokoláda,ost.potravin.pripr.obsah.kakao	12,7	27,9	16,8	16,8	8,9	6,3	12,2	11,8	9,5	11,8	2,5	23,7	23,7
1901	Sladový výť.,obs.<40%hm.kak.pr.,<5%hm.kak.pr	8,4	22,1	13,6	13,6	8,0	5,7	11,0	10,2	8,3	10,2	12,4	11,4	14,0
1902	Cestoviny,i.varené,pln.,inak upravené	15,2	19,3	12,2	12,2	7,4	5,5	9,4	8,8	7,1	8,8	10,7	15,5	15,8
1903	Taploka a jej náhradky zo škrobu v tvar.vloč	0,0	25,1	16,3	16,3	8,8	6,3	11,3	10,8	8,5	10,8	13,3	7,0	11,6
1904	Výrobky z obil.získ.napuč.,praž.,in.obil.	5,3	25,8	15,2	15,2	9,0	6,4	12,1	11,4	9,1	11,4	14,0	10,2	14,0
1905	Pekársk.tov.,jemn.trvan.pečivo,i.obs.kakao	5,7	22,3	14,1	14,1	8,3	6,0	10,5	9,9	8,0	9,9	12,1	8,1	11,7
2001	Zelenina,ovoc,orechy,iné prípr.,konzerv.v octe	8,0	12,9	8,4	8,4	5,8	4,5	7,1	6,5	5,4	6,5	1,4	0,8	1,3
2002	Paradajky príprav.konzervovane.nie v octe	15,0	14,4	9,4	9,4	6,5	5,0	7,9	7,2	6,0	7,2	8,6	5,0	7,6
2003	Huby,hřuzovky,príp.konzervovane.inak.nie v octe	0,0	100,8	42,4	42,4	17,6	12,1	27,7	31,9	24,7	31,0	42,0	81,6	83,0
2004	Ostat.zelen.priprav.konzerv.nie v octe,zmraz.	16,9	17,7	11,5	11,5	7,6	5,8	9,4	8,6	7,1	8,6	10,4	5,9	9,1
2005	Ostat.zelen.priprav.konzerv.nie v octe,nezmraz.	9,9	16,4	10,6	10,6	7,2	5,6	8,9	8,1	6,8	8,1	6,1	3,5	5,4
2006	Zelenina,ovocia,orechy,ovoc.kóry+šupky,v cukre	12,5	18,7	11,6	11,6	7,1	5,2	8,9	8,6	6,8	8,6	1,5	1,5	1,5
2007	Džemy,ovoc.želé,jelkvar,ovoc.nátier...	14,0	38,2	16,5	16,5	9,7	7,0	12,4	11,8	9,4	11,8	2,7	2,7	2,7
2008	Ovocia,orechy,iné,upr.konzerv.inde.neuvedené	5,5	18,8	12,2	12,2	7,6	5,7	9,4	8,8	7,2	8,8	4,3	7,0	7,5

Pokračovanie Prílohy 5: Prepočet dovozných ciel EÚ podľa jednotlivých návrhov ich redukcie v rámci oblasti prístupu na trh WTO

Kód CS	Komodita	Zmluvné clá v SR v roku 2000	Zmluvné clá v EÚ ad valorem v roku 2000	Návrh EÚ		Návrh USA		Návrh krajín G-20	Kompromi sný návrh Falconera	60% redukcia ciel 2)	54% redukcia ciel 2)	Celk. 54% redukcia dovozných ciel		
				Variant 1	Variant 2	Min	Max					Citlivé položky SR 3)	Citlivé položky EU 4)	Citlivé položky EÚ 5)
2009	Ovocné šťavy, zelen. nesklas. neob. alkoh. ob. cuk.	4,0	36,1	19,3	19,3	9,9	6,9	14,1	14,2	11,4	14,1	11,0	21,0	16,7
2101	Výťaž. esencie konc. z kávy, čaj, mate, praž. nahr.	6,2	9,9	6,4	6,4	4,5	3,5	5,4	5,0	4,2	5,0	2,6	1,5	2,3
2102	Kvasinky, ost. org. nie č. 3002, hot. pras. do pec.	7,0	15,1	8,9	8,9	5,3	3,8	7,4	6,9	5,6	6,9	8,4	4,6	7,3
2103	Príprav. na omáč., príprav. omáčky, horčič. múčka	4,1	4,9	3,2	3,2	2,2	1,7	2,7	2,5	2,1	2,5	2,3	1,3	2,0
2104	Prípr. na poliev., bujóny, prípr. poliev. horn. zmes	4,9	12,4	8,0	8,0	5,6	4,3	6,8	6,2	5,2	6,2	7,4	4,3	6,6
2105	Zmrzlina a pod. výrobky aj s obsahom kakaa	29,0	16,0	10,4	10,4	6,5	4,9	8,1	7,5	6,1	7,5	9,1	5,1	8,0
2106	Potrav. príprav. inde neuvä. nezahrnuté	7,8	19,7	11,9	11,9	6,0	4,4	8,7	8,4	6,8	8,4	10,3	6,9	10,0
2201	Voda, miner. vod. prítr., umel., sód bez cukr. in. slad.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2202	Nealkohol. náp. s príd. cukr. výnimkov. 2009	11,8	15,9	9,7	9,7	6,5	4,9	8,1	7,5	6,2	7,5	9,2	5,1	8,0
2203	Pivo zo sladu	46,3	9,5	5,1	5,1	2,8	2,1	3,8	3,8	3,1	3,7	4,7	2,5	4,2
2205	Vermut, ost. vína z čerst. hrozna, prípr. s bylín.	14,0	18,5	12,1	12,1	6,9	5,1	8,8	8,3	6,6	8,3	10,1	9,6	11,6
2206	Ostatné kvasené nápoje	11,0	7,2	4,7	4,7	3,2	2,5	3,9	3,6	3,0	3,6	4,3	2,5	3,8
2207	Etylalkohol > 80% kalk. nedeňat., deňat. aj iné %	68,3	32,9	19,3	19,3	9,4	6,1	14,8	14,2	11,2	14,2	17,5	0,2	15,2
2208	Etylalkohol < 80% kalk. nedeňat., deňat. likör...	31,2	3,6	1,8	1,8	0,9	0,7	1,3	1,3	1,0	1,3	1,0	0,4	0,9
2209	Šťolový ocot, jeho náhrady, zisk z kvas. octov	5,3	4,5	2,9	2,9	2,0	1,6	2,5	2,2	1,9	2,2	2,7	1,6	2,4
2301	Múčka, drvina, aglomer. výrobky iné, mimo ľud. výž.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2302	Ostuby, vedľ. mlyns. výrob. zvyšky, aglomer. výř.	0,0	30,0	14,7	14,7	7,0	4,8	10,0	10,6	8,5	10,5	13,6	22,6	23,6
2303	Šťobárske zvyšky, pod. zvyšky, repné rezky, odp.	0,0	25,0	10,0	10,0	3,7	2,5	6,2	7,5	5,7	7,2	10,0	21,2	21,2
2304	Pokrutiny, in. odp. po extrahovaní sójov. oleja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2305	Pokrutiny, in. odp. po extrahovaní arašid. oleja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2306	Pokrutiny, in. odp. po extr. rast. tuk. olej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2307	Vinový kal, surový vinový kameň	0,0	18,9	10,4	10,4	4,7	2,8	6,6	6,8	5,7	6,8	8,7	4,0	7,4
2308	Rastlin. lát., rast. odpad, zvyš. aglom. výř. zvier.	0,0	12,5	6,3	6,3	2,0	1,3	4,4	4,5	3,8	4,5	5,8	2,7	4,9
2309	Prípravky používané na výživu zvierat	2,0	32,9	15,4	15,4	6,9	4,8	10,4	11,3	8,9	11,0	14,6	11,4	15,6
2401	Nespracovaný tabak, tabakový odpad	5,9	8,5	5,4	5,4	3,7	2,8	4,5	4,2	3,5	4,2	0,2	0,2	0,2
2402	Cigarety, cigarky, cigarety z tabaku, tab. náhradiek	51,3	37,8	21,7	21,7	10,6	6,8	14,4	14,4	11,9	14,4	7,8	6,1	7,3
2403	Ostatné tabak. výrob. A. náhrady	22,1	44,9	23,9	23,9	9,6	6,6	17,9	17,7	14,6	17,7	15,0	7,5	12,9
HS 01 - 24 celkom		11,5	22,3	12,1	13,4	6,2	4,4	8,8	8,8	8,9	10,3	10,2	10,3	10,3
Celková redukcia cla v %				45,8	40,07	72,2	80	60,65	60,55	60,27	53,61	54,08	53,88	53,77

- 1) Pri prepočte ciel neboli zohľadnené citlivé položky, t.j. prepočet ciel všetkých položiek CS
 - 2) Prepočet ciel položiek CS okrem výrobkov zaradených medzi citlivé položky (HS 0201, 0202, 0207, 0405, 1701), ktoré sú vyčlenené z liberalizácie (pre citlivé položky zostali nezmenené colné sadzby)
 - 3) Pri prepočte ciel boli zohľadnené citlivé položky navrhované MP SR (HS 0201, 0202, 0207, 0405, 1701)
 - 4) Pri prepočte ciel boli zohľadnené citlivé položky EÚ podľa zoznamu výrobkov, na ktoré EÚ uplatňuje colné kvóty WTO (TRQ)
 - 5) Pri prepočte ciel boli zohľadnené citlivé položky EÚ na základe notifikácie EK týkajúcej sa colných kvót (TRQ) za rok 2008
- Prameň: Gálík, Vplyv reformy SPP a rokovani WTO na zahraničný agropotravnársky obchod.